

Hind
2,50€
12/2020

HEA LAPS

KOOLILASTE AJAKIRI

Kuldses rüüs Püha Birgitta

Tee ise:
jõulukroon ja šokolaadikook

**HÄID PÜHI,
SOOVIDE TÄITUMIST
JA TOREDAT AASTAVAHEETUST!**

KAANEPIILT: Katrin Ehrlich

Kuidas sinust sai illustraator?

Õppisin Tallinna Kunstiülikoolis (praegu-
ne EKA) vabagraafikat ja pärast lõpetamist
läksin tööle hoopis disainifirmasse. Alles
pärast esimese lapse sünni otsustasin
proovida, kas oskan lasteraamatusse pilte
joonistada. Tahtmine oli kange ja saatsin
esimesed katsetused ühele väikelaste aja-
kirjale vaatamiseks. Neile pildid meeldisid
ja siis tulid ka esimesed raamatute paku-
mised.

Mida või keda meeldib sulle kõige rohkem joonistada?

Mulle meeldib kõike joonistada. Kui olen
mitu raamatut loomadega illustreerinud,
siis tahaksin jälle inimesi joonistada ja
vastupidi. Meeldib väga fantaasiapilte teha.

Millised tööd ja tegemised jäävad 2020. aastast kõige rohkem meelde?

2020. aasta oli minu jaoks näituste aasta.
Lisaks personaalnäitustele galeriides ja
raamatukogudes joonistasin pilte Markus
Saksatamme raamatule „Kade lehm ja tige
lumehang”. Aga tõeliseks väljakutseks sai
hoopis telefoniga filmitud videoklipp
Eesti Lastekirjanduse Keskuse pere-
hommiku lehele.

Kallid lugejad!

Lapsepõlves nägin kord enne jõule unes, et
jõuluvana tõi meie perele kingituse, millel ei
olnud nime peal. Ja kuna see oli ikka täitsa
nimeta pakk, võttis ta selle lõpuks endaga
kaasa, et päkapikud asja korda ajaksid ja õige omaniku välja
selgitaksid. Küll ma siis mõtlesin, et mis pakis olla võis.
Arvasin, et ehk see ikka minu oma
oli, sest kõiki soovitud kinke ma
ei saanud. Uni lõppes enne, kui
paki omanik selgus, aga see oli
omamoodi põnev äraarvamis-
mäng.

Värske ajakiri on ka natuke nagu
kinnine pakk, mille sisu võib vaid
aimata. Kõik, mis seal sees, see alles
selgub. Loodame, et iga Hea Lapse aja-
kiri on lugejale nagu väike kingitus, tuues endaga kaasa
huvitavat lugemist, tegemist, nalja ja üllatusi.
Meie aasta viimasest numbrist leiate vimkadega jõululoo
susadest – varsti saate teada, kes või mis need on – must-
kunstitriki ja luuletused, mille abil jõulude ajal kingitusi
lunastada, šokolaadikoogi retsepti ja palju muud, millega
oma detsembripäevad ja -õhtud mõnusaks muuta!

Olge terved, rõõmsad ja sõbralikud!

Häid pühi!

Kätlin Vainola

Kõigi kultuuriväljaannete
eraisikutest tellijate vahel
läheb loosimisele
Apple'i uusim telefon
iPhone 12 Pro Max*

Tellimine www.tellimine.ee ja telefonil 617 7717

*Kampaania täpsemad tingimused www.kl.ee

HEA LAPS

Koolilaste ajakiri, mis ilmub
1994. aastast.

Väljaandja

SA Kultuurileht

Toimetuse kontakt

Voorimehe 9

10146 Tallinn

Tel 683 3145

toimetus@healaps.ee

Peatoimetaja

Kätlin Vainola

katlin@healaps.ee

Toimetaja

Anna-Magdaleena Kangro

anna@healaps.ee

Keeletoimetaja

Mari Klein

Kujundaja

Vivika Kalt

vivika@healaps.ee

Maketi kujundus

Menu Meedia

Koduleht

www.healaps.ee

Trükk

Aktaprint

Ajakirja tellimine

AS Express Post

www.tellimine.ee

Telefoni teel 617 7717

Välismaale tellimine

KE Ajakirjandus

ajakirjandus.ke.ee

Hind üksikmüügis 2,50

Suur aitäh Haridus- ja
Teadusministeeriumile, kes tellis
meie ajakirja põhikoolidele!

HEA LAPS 12/2020

Katrin Ehrlich

SISUKORD

2

Mida teha detsembris?

3

Luule Leelo Tungal, Ülle Kütsen

4

Jutt Maarja Kangro „Susad”

7

Oma sulega

8

Teater „Sirli, Siim ja saladused” Rakvere Teatris

10

Hull Teadlane Inimesed ja tehnoloogia

12

Tere, lind! Kivirullija

14

12345678910 Kuldses rüüs Püha Birgitta

16

Mustkunst Münditrikk

18

Koomiks

23

Mustikas

24

Konkurss Minu tulevik

26

Sten Roosi muinasjutuvõistlus

28

Osavnäpp Jõulukroon

30

Test Milline kingituste vastuvõtja
sa oled?

31

Jagatud mure

32

Kokka ise! Šokolaadikook

33

Lasteekraan

34

Nuputamine

35

Ristsõna

36

Järjehoidja

37

Koomiks Dr Tindipleki töötuba

38

Naeru-uss

39

Siit ja sealt

40

Hea Lapse klubi

Auhinnasadu

Uus võistlus

Postritel teadusplakatid

ja film „Jõulud džunglis”

Mida teha detsembris?

ÜTLE HÄID ASJU!

Kui märkad, et klassikaaslane on kirjutanud laheda luuletuse või jutustab huvitavalt, siis kiida teda! Või kui tunned, et koolitund oli erakordselt põnev, ütle seda ka õpetajale. Anna sõbrale märku, kui tema nali sulle meeldib või kui ta midagi vahvat ütleb! Teiste tunnustamine ja komplimentide tegemine muudab maailma paremaks paigaks, kus ka sinul endal on tore elada.

LOO JÕULUMEELEOLU

Sadagu õues lund või olgu maa must, jõulumeeleolu algab ikka inimesest endast! Jõulumeeleolu loomise mõtteid:

- * Loe jõuludega seotud kirjandust, näiteks jõuludest jutustavaid peatükke Astrid Lindgreni raamatutest „Bullerby lapsed” või „Väike Tjorven, Pootsman ja Mooses”.
- * Loe jõululuuletusi ja õpi mõni salm ka pähe. Siin on abiks Leelo Tungla „Kirjad jõuluvanale”, millest Tänapäeva kirjastus andis hiljuti välja uue trüki.
- * Küpseta piparkooke.
- * Valmista jõulukaarte, kirjuta neisse häid soove ja saada sõpradele-sugulastele.

MÄNGI LAUAMÄNGE

Talvine aeg on justkui loodud koosolemiseks. Et toas ikka lõbus oleks, on hea mõte otsida välja kõik lauamängud ja üheskoos mängida. Põnev on ka ise mõni mäng valmis teha! Kiika meie ajakirja tagumist kaant, kus kuulutame välja lauamängude tegemise võistluse.

KÕIGIL MEIL ON OMAD SOOVID

Leelo Tungal

Kõigil meil on omad soovid –
kõik ei täitu kohemaid.
Kui sa näiteks suvel soovid
lumehangi kohevaid,
täide siis su soov ei lähe,
kui just unes lund ei näe.
Oota veidi, oota vähe:
tali taevasse ei jää!

Aga talvel ole valvel:
aeg on lund siis soovida.
Hea on lumerikkal talvel
oma jõudu proovida.
Soovid lumelaulal sõita,
uljalt alla lasta mäest,
suusarajal kõiki võita –
eks siis treeni kõigest väest!

Ja kui suve soovid talvel,
oota veidi, mis seal muud:
suvi saabub sinu palvel
siis, kui mööda saab kuus kuud.
Meie aga samal ajal
saame veidi vanemaks,
lisada vist pole vaja –
niikuinii ka paremaks.

JÕULUMEEES JÄI KARANTIINI

Leelo Tungal

Nukralt istub ahjusuu ees
norutades jõuluvana
kuuma teevett üksi juues,
nohuse ja pahurana.

Mullu rõõmsalt vilet laskis,
kandis pakke, juhtis saane,
nüüd ta istub, habe maskis,
ega oska teha plaane.

Olukord on tõesti jabur –
jõulumees jäi karantiini!
Aga päkapikulabor
juba katsetab vaktsiini.

Istu, jõuluvana, puhka!
Viirus päkapikke pelgab –
las ta kaob kui tina tuhka!
Siis meil alles pidu algab!

ÕPIKU TALVEVAHEAEG

Ülle Kütsen

Vaheaega õpikud eriti ei oota,
enam pole õpilast koolipingis loota.
Aga vahel raamatki õppimisest viilib,
klassiruumist salaja kalgumäele hiilib.

Haarab suusakepid ning vigursõitu proovib,
veidi ringi keerutab uisuplatsil hoovis.
Pärast talvepuhkust meil õppida on hea,
sest et kooliõpikuil puhanud on pea.

SUSAD

Tekst **Maarja Kangro**
Illustratsioonid **Kirke Kangro**

Jõuluvana võttis välja täpilise nelinurkse paki. „Elisa,” luges ta paki pealt. Elisa tuli seisis jõuluvana ette ja naeratas. „Noh, mis sa teha oskad, tüdruk?” küsis jõuluvana.

„Ma laulan,” ütles Elisa. Ta hakkas laulma laulu „Aisakell”, ilusa selge häälega. Aga jõuluvana haigutas – või Elisale ainult tundus nii?

„Nii,” ütles jõuluvana, kui laul läbi sai. „Siin on siis su kingitus.”

Pakk oli täitsa suur: jube põnev, mis seal sees on! Elisa hakkas pakipaberit lahti harutama, sellal kui ema jõuluvanale salmi luges. Kui Elisa korraks nende poole vaatas, tundus talle jälle, et jõuluvana haigutab, ja isegi üsna niimoodi, et kõik seda näeksid.

Aga Elisa pakis oli pruun kast. Tüdruk kangutas kastil kaane pealt – ja sealt hüppasid välja mingid loomad!

„Ah!” karjatas Elisa ja tema väikevend Kaspar kiljus: „Rotid! Jee! Hurraa!”

Olendid ei olnud tegelikult üldse rottide moodi, vaid kaetud musta krussis karvaga. Neil olid hiil-

gavad rohelised silmad ja nad tegid imelikku häält, mis oli peaaegu inimese naeru moodi: „Hähähää! Hähähää!”

„Jumal küll, mis see peab olema!” käratas ema.

„Milles asi?” küsis jõuluvana üsna ükskõikselt ja kehtas õlgu.

„Kust need loomad tulid?” küsis isa.

„Mis viga on?” Jõuluvana muigas sapiselt. „Need on ehtsad susad. Mina töin tüdrukule, mida ta soovis.”

„Mis see peab tähendama?” küsis isa Elisalt. „Mis loomad sa meile oled tellinud?”

„Ma ei tellinud mingeid loomi!” Elisa oli näost kahvatu.

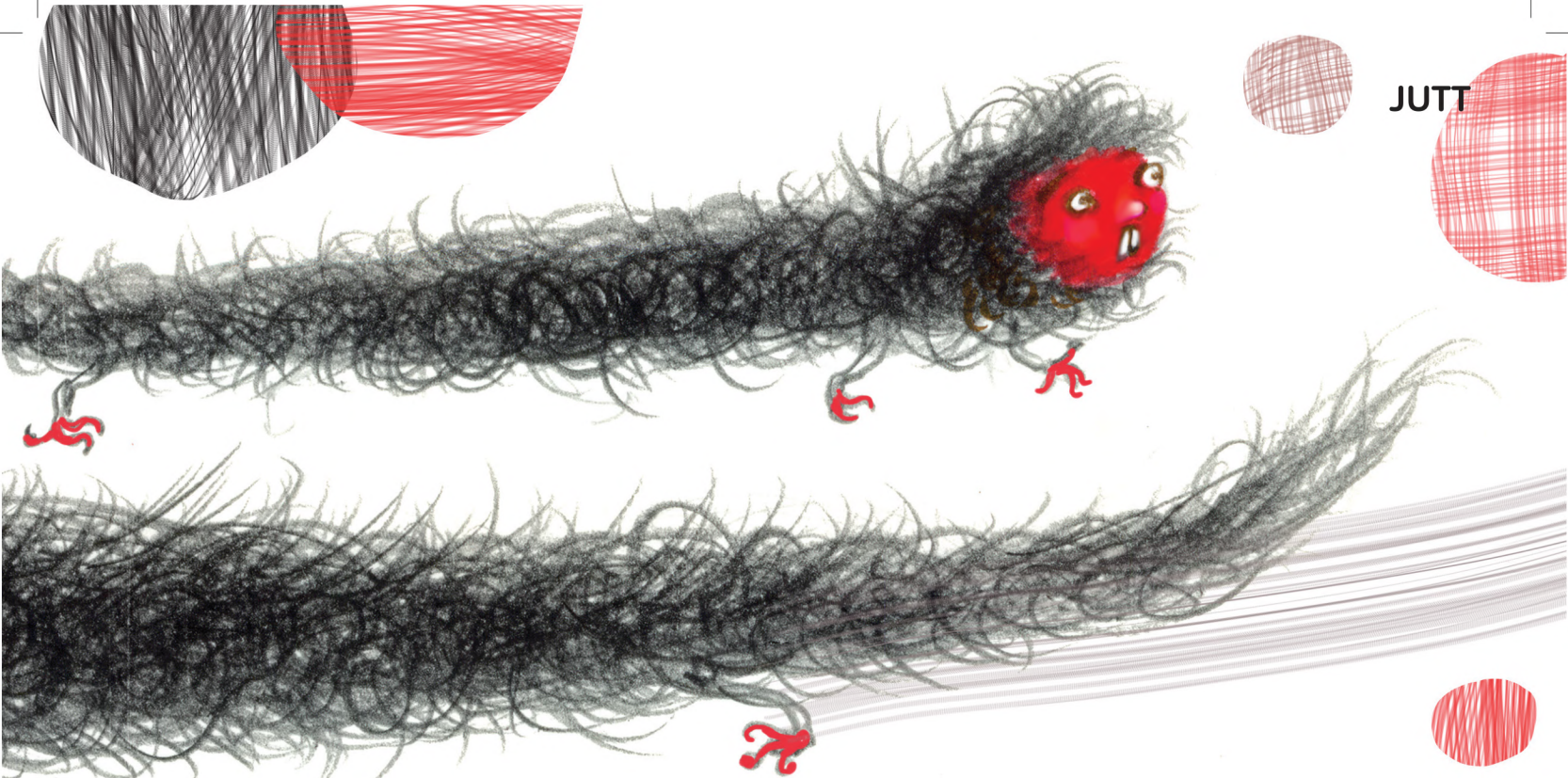
Loomad, keda jõuluvana oli susadeks nimetanud, hüppasid mööda diivanit ringi ja kõhistasid naerda.

„Te ei usu mind?” küsis jõuluvana. „Mina toon, mida tellitakse.”

Elisa raputas pead ja pomises vaikselt: „Ma ei tellinud neid.”

Jõuluvana naeris kähedalt ja võttis põuetaskust välja kirja, mis oli tõesti Elisa käega kirjutatud.

„Lugege ise,” ütles jõuluvana. „Siin on kirjas: „Kallis jõuluvana palun too mulle susad”. Koma on kirjas küll puudu, aga susad tõin kohale. Vaat nii.”

„Ja kes see need elukad nüüd kinni püüab?”
vangutas ema pead.

„Nad on nii lähedad!” öhkas Kaspar vaimustunult.

„Ma tahtsin suuski,” pomises Elisa vaikselt.

„Siis õpi kirjutama,” ütles jõuluvana. „Mina toon, mida klient tellib. Kas suusad või susad. Vaat nii. Ja nüüd järgmine pakk, teeme käbedalt. Kristo.”

Kristo oli Elisa ja Kaspari isa. Ta hakkas lugema salmi „Jõuluvana-punanina”, aga jõuluvana katkestas teda.

„Ma neid ühtesid ja samu salme ei viitsi tuhat korda kuulata,” haigutas ta. „Igav hakkab. Sa võiksid midagi laulda!”

Isa oli segaduses. Tal ei tulnud korraga ühtki laulu pähe. Lõpuks meenus talle, et koolis pidi ta kunagi hinde peale esitama laulu „Oh mina vaene mehikene” – ja ta hakkaski seda laulma.

„Bhähhä!” tegi jõuluvana. „Lubage naerda! See mees ei pea ju viisi.”

Isa kehtas õlgu. „Mitte eriti,” tunnistas ta.

„Kas sul piinlik ei ole?” küsis jõuluvana.

„Ma ei tea,” ütles isa. „Võib-olla vahel.”

„Aga vaat kinki sa nüüd küll ei saa,” ütles jõuluvana. „Ma võtan selle kingituse omale, sest sina ei oska laulda. Vaatame, mis siin pakis oli. Ohhoo, tualettvesi! Giorgio Armani!”

Jõuluvana pihustas isale mõeldud lõhnavett iseenda randmele ja kaelale. Nuusutas, noogutas tunnustavalt.

„Tule nüüd sina siia, väike Kaspar!” ütles ta.

„Järgmine pakk on sulle!”

Kaspar hoidis ema käest kinni.

„Laps kardab!” ütles ema etteheitvalt. „Te olete nii julm, et me peame...”

„Nonoh, väike poiss, kinki ju tahad,” ütles jõuluvana. „Tule siia.”

Kaspar ütles väga vaikse häälega: „Mina olen pisi-pisi, minult salmi ära küsi.”

Jõuluvana kortsutas kulmu ja mõtles natuke. Ja ütles siis: „Ah, no sa oled pisike jah. Võta.”

Kaspari paki sees oli imelik nukk. Ümmarguse näo ja suure kõhuga, ja kõhu peal oli tal nupp. Niipea, kui Kaspar nupule vajutas, hakkas nukk rääkima, aga ta rääkis väga koledate sõnadega. Algul ütles ta küll lihtsalt „kakalabidas”, „jobukakk” ja „tropp”, aga varsti hakkas ütleva sõnu, mida isa ja ema kasutasid ainult siis, kui nad tõesti väga vihased olid – ja kui nad arvasid, et lapsed neid ei kuule. Ja siis kraaksatas nukk veel mitu päris võõrast sõna.

„Mis nali see nüüd on!” käratas ema vihaselt ja isa vajutas veel kord nupule, et nukk vait jääks.

Jõuluvana irvitas, võttis taskust järjekordse paberi ja näitas kõigile, mis sinna oli kirjutatud: „TOO MULE ROPPOTT.”

Need olid Kaspari käega kirjutatud suured kohmakad tähed, roheline vildikas jooneliselt paberil.

„Palun väga, see on pesueht Ropp-Ott,” ütles jõuluvana. „Tehke temaga, mis tahate.”

„Ma kirjutasin: palun too mulle robot!” ütles Kaspar.

„Kirjutasid sa jah,” osatas jõuluvana. „Kirjutada te siin ei majas oska, laulda ka mitte. Ma lähen nii lollide inimeste juurest parem minema.”

„Minge jah, või me laseme politseil teid ära viia!” ütles ema.

„Hehee,” tegi jõuluvana ja nokkis rahulolevalt nina, aga nüüd isa vihastas, tõmbas ta toolilt püsti ja käratas: „Kao minema, vana tige... punn!”

„Oota, võta oma susad ka kaasa!” hüüdis ema, aga Kaspar nurus: „Ei, las susad jäävad meile! Üheks ööks! Palun!”

Susad istusid nüüd väga vaikselt diivaninurgas.

„Palun!” ütles Kaspar uuesti. „Nad on head!”

Jõuluvana vilistas muretult mingit vastikut viisi, korjas oma koti põrandalt. Kahmas veel vaagnalt kaks mandariini, pistis need taskusse ja lahkus.

Kõik seisis natuke aega vaikides, siis ütles ema: „Oodake!” ja läks oma tuppa. Ta tuli sealt tagasi kahe pakiga: ühes oli Kasparile väike politseiauto ja teises Elisale T-särk kirjaga „MINA OLEN BOSS”. Särk oli Elisale natuke suur, aga sellest polnud midagi – küll ta jõuab kasvada.

„Ma need elukad viin homme loomapoodi,” lubas isa.

„Ei!” hüüdis Kaspar.

„Homme pole poed lahti,” ütles ema.

„Noh, siis järgmine nädal,” ütles isa.

Aga nüüd avas üks susa suu ja teatas inimkeeli: „Me oleme väga kasulikud loomad. Me sööme tolmud ja võime teie lastele õigekirja õpetada.”

Kõik inimesed olid ehmatusest vait. Susad nurusid vaikselt ja Kaspar tegi neile pai.

Viimaks ütles ema: „Aga see Ropp-Ott...”

„Aa, see,” pomises isa mõtlikult. „Ma äkki selle – viin töö juurde, naljapärast?”

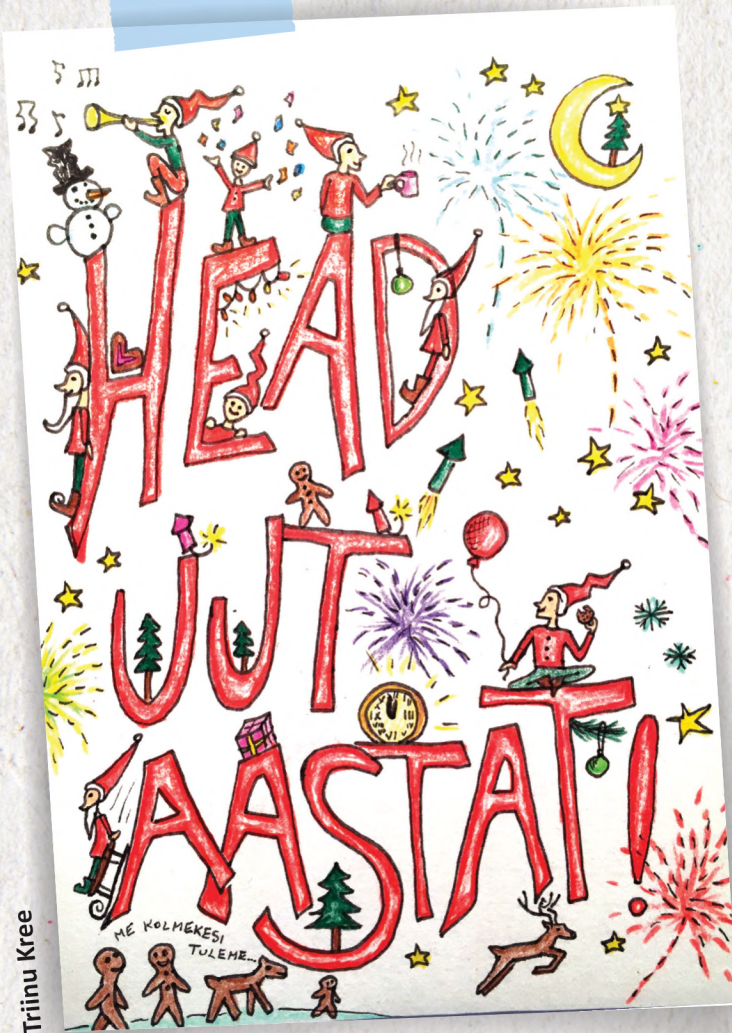
Selsamal öhtul juhtus segaseid asju veel mitmes kodus. Näiteks oli jõuluvana ühele perele toonud kinniseotud üliõpilase: selle õnnetu inimese oli jõuluvana pistnud suure auto pagasnikusse. Üliõpilane oskas ainult natuke eesti keelt ja oli maruvihane, ähvardas nii jõuluvana kui ka perekonda politseiga. Asi oli nimelt selles, et väike maias perepoeg oli tahtnud tellida jõuluvanalt kommi. Aga kirjas, mis ta jõuluvanale saatis, oli ta kirjutatud kogemata „palun komi”. Komid on üks rahvas, kes elab kaugel, Eestist 1800 kilomeetrit ida pool. Kuri jõuluvana oli kinni püüdnud komi rahvusest üliõpilase, kes oli mõelnud, et jääb jõuludeks Tallinna, sest siin on nii ilus. Nüüd oli ta väga-väga tige, ja õigusega. Ehmunud perekond kutsus komi üliõpilase

hanepraadi ja piparkooke sööma ja tegi talle selgeks, et ka nende meelest oli jõuluvana väga nõme: väikese poisilaulu oli jõulumees välja naernud, aga tema emale polnud üldse kinki andnud, sest ema ei mäletanud peast ühtki Betti Alveri luuletust.

Aga kuidas see kõik niimoodi läks? Nagu me teame, on jõuluvanasid palju. On mitu sõbralikku jõuluvana, kellele piisab, kui kingisaja mõnest luuletusest ainult kaks rida loeb: niikuinii on sõbralikel jõuluvanadel aega vähe, sest nad püüavad kinki viia võimalikult paljudele. Ja on mõni mugav jõuluvana. Nemad on põhimõtteliselt heatahtlikud, ainult nende tegutsemine on veidi ebaaus. Nimelt ei viitsi nad väga palju ringi sõita ja annavad suurest mugavusest ühes kohas võimalikult palju pakke ära. Nii juhtubki, et mõnes kodus saab iga laps kümme kingitust, mõnes teises aga mitte ühtki, sest jõuluvana ei viitsi kohale tulla. On olemas ka arglikud ja endasse tõmbunud jõuluvana, kes jätavad pakid ukse taha, et ei peaks inimestega kohtuma ega tühjast-tähjast juttu vestma.

Ja on ka kuri jõuluvana. Tema käib tööl väga harva, ainult siis, kui mõni teine jõuluvana on haigeks jäänud. Aga tookord läks Tallinnas just nõnda: sõbralik jõuluvana, kes tegelikult oleks pidanud seda kanti teenindama, oli jäänud hirmsasse nohusse. Nii ei saanud ta isegi kontoris tulla, et päris viimasel hetkel saabunud kirju lugeda ja laste soovid kiiresti hankeosakonnale edasi anda. Teisel sõbralikul jõuluvanal, kes oleks võinud teda asendada, oli jalg kipsis, sest ta oli suuska-dega liiga kõrgeast mäest alla sõitnud. Kuri jõuluvana kiirustas nüüd rõõmuga tööle, sest tavaliselt ei telli teda mitte keegi. Ja tema kasutab iga võimalust, et tüli norida ja teiste üle naerda.

Võimalus, et kohale tuleb kuri jõuluvana, on väga väike, nii et üldiselt jõuluõhtut kartma ei pea. Sellegipoolest ei tee paha, kui õpid õigesti kirjutama. Jälle üks võimalus vähem, et keegi su kallal norida saab!

Triinu Kree

Uus ja vana

Seinal tiksus vana kell ja uut kalendrit vaatas,
viivul vaikselt sõnas kellakägu:
„Kunagi ka mina olin läikiv, uhke, puhas,
igal ajal oma uudne nägu.”

„Alles eile poest mind toodi,”
uhkelt paber lausus,
„sina oled vanamoodi –
nõnda kõlab ausus.”
Kell vaid vaikis.

Aasta möödus nagu niuhti,
saabus kesköö viimane.
„Mis nüüd kostad?” küsis kägu,
toetas noka tiivale.

Saabus päev. Nüüd seinal rippus taas kalender uus,
vaatas ringi, sahisest ning tähtsalt lehti liigutas.
Akna taga jääne puhang valjult undas puus,
kellakägu naeratas ning vaikselt pendlit kiigutas.

Triinu Kree
Viljandi Kesklinna Kool

„Mask ei ole
aksessuaar
vaid
r a v i m.”
ütled kui me
otsime
endale
natuke rõõmsamaid
maske
kui teistel.
Mõtlen
sulle
jutujätteks:
Mask on justkui plaaster,
mille paneme
endi
verivärskeile
haavadele,
aga pahatihti
hoiame plaastrit
nii kaua peal,
et lõpuks
ei julge
me enam seda
ära võtta,
kartes
meenuvat
valu.
Ja sellepärast
me olemegi ühed
väikesed
maskiballi tantsijad,
ühel
natuke
rõõmsamad
maskid
kui teistel.

Liidia Baranyai
Tartu Waldorfgümnaasium

Claudia-Maritte Laur

GRETE JA IMRE

TEAVAD, ET KA SUURED UNISTAVAD

Tekst **Triinu Sikk**

Fotod **Helen Solovjev**

Unistamine võib tunduda ebaolulise tegevusena – tänapäeval on kõigil kiire, palju tegemist ja käimist ning niisama mõtete mölgutamisele ja fantaasiamaailmadesse põgenemisele pole aega kulutada. Detsembris jõuab Rakvere Teatris publiku ette lastelugu „Sirli, Siim ja saladused”, mis räägib unistamise olulisusest. Peaosalistes **Grete Jürgenson** ja **Imre Õunapuu** räägivad sel puhul oma lapsepõlvest, unistamisest ja lastele mängimisest.

„Sirli, Siim ja saladused” Rakvere Teatris

Autor **Andrus Kivirähk**

Dramatiseerija **Urmas Lennuk**

Lavastaja **Mari Anton**

Kunstnik **Maiis Laur**

Helilooja **Markus Robam**

Osades **Grete Jürgenson, Imre**

Õunapuu, Elar Vahter, Liisa Aibel,

Silja Miks, Peeter Rästas

Uuri lisa: rakvereteater.ee

Millest teie lapsena unistasite?

Imre: Ma mäletan, et üks unistus oli, et maja teiselt korruselt läheks hästi suur liuväli otse järve. Et oleks kodus selline veepark. Siis ma unistasin veel sellest, et mu jalgratas saaks lennata – et oleksid propellerid all.

Grete: Mulle praegu meenub, et ma olin 1. klassis, kui Erki Nool 2000. aastal Sydney olümpial võitis kuldmedali. Ja siis ma unistasin ka sellest – et võita olümpiamängudel kuldmedal, kergejõustikus. See oli suur teema.

Loos tekib suur probleem sellest, et üks tegelane – härra Lammas – on unistamise ära unustanud.

Kas te arvate, et täiskasvanutele tuleb unistamist õpetada või meelde tuletada?

Imre: Tihtipeale mõjuvadki filmid ja teatrilavastused äratajana, kunst üldiselt on selline meeldetuletaja. Unistada oskavad ju kõik, aga see kipub unarusse jääma, jah. Aga kunst sünnibki ju tegelikult unistustest. Mis vahe on unistamisel ja ette kujutamisel? Mina ei tea. Minu arust on see üks ja seesama.

Grete: Ega ei näe ju, millest teine inimene mõtleb näiteks enne, kui ta magama läheb. Ma arvan, et see on üks huvitavamaid

hetki, mida tahaks teise inimese puhul näha, kui lubataks vaadata. Ma ikka usun, et kõik unistavad mingil hetkel.

Imre: Eks härra Lammas ju ka unistab ja Koja-meis unistab, aga need

unistused on pinna all peidus. Isegi, kui unistused on vahel koledad, ei saa keegi teine dikteerida, milline unistus on õige ja milline vale. Siim unistab, et ta saaks olla kanglane ja kedagi päästa. Aga selleks, et päästma hakata, peab keegi uppuma hakkama – see ei ole ju ka hea.

LAPSENA MA KÜLL MÕTLESIN, ET TÄISKASVANUTEL ON IMELIK LOOGIKA.

Loos on nii lastel kui suurtel ka unistuste maailmad, kuhu omaette olles rändama minnakse. Kas ka teil olid sellised?

Imre: Sellist unistuste maailma, kuhu põgeneda, ma ei mäleta, et oleks olnud. Pigem endaga seotud elemendid. Siia maani ootad teinekord magaminekut, et siis enne uinumist korra unistuste maailmas mõnuleda. Öhtuks ja ööseks on kõik ülejäänud maailm ära vajunud ja saab enda lugudega tegeleda.

Kas teie unistused ja neisse suhtumine on aja jooksul muutunud?

Imre: Unistused on reaalsemaks muutunud, maisemaks ja praktilisemaks. Praegu ma enam õhinapõhiselt ei unista, kuidas saaks jalgrattaga lennata. Pigem unistan sellest, mis on tegelikult käegakatsutavam. Kui natukene või hästi palju pingutada, siis oleks see võimalik. Siis unistadki sellest, et suudaksid pingutada.

Grete: Mul vist läheb ikka suht metsikuks ära. Seesama hetk enne magamajäämist või kui on pikad jalutuskäigud, mis mulle väga meeldivad. Film hakkab peas oma elu elama, läheb pikkade sammudega nii kaugele ära – meeleolu muutub. Kui on hea unistus, siis ma tõesti naeratan – see mõjub nii tugevalt, mõte sellest, kui näed ennast oma unistuse maailmas või olukorras.

Teine teema lavastuses on tagurpidi maailmad. Siim tunneb tihti, et maailmas käivad asjad kummalisi teid pidi – sünnipäevalaps peab teistele kommi viima, piima peab süüa tehes valvama, punase tulega ei tohi üle tee minna, aga ikka minnakse. Kas te ka vahel mõtlete sellistele asjadele?

Grete: Lapsena ma küll mõtlesin, et täiskasvanutel on imelik loogika. Näiteks lõikasin ma noaga näppu, palju verd jooksis, ehkki mul polnud üldse valus. Aga ema hakkas hirmsasti muretsema ja vedas mind kraani alla. No milleks? Mul oli kõik enda arvates korras.

Imre: Ma mäletan, et kunagi ma mõtlesin, et täiskasvanud ei ole vist nii rõõmsad. Tegelevad ja toimetavad ja eriti, kui neil veel lapsed tulevad – siis on elu läbi. Siis ta ongi lihtsalt ema.

Kas lastelavastused on mõeldud ainult lastele?

Grete: Minu arvates tabab Kivirähk nii täpselt seda laste loogikat. Ja samas on täiskasvanul seda mõnus vaadata. Kõik ju mäletavad, millised nad lapsena olid. Või midagi lugedes või nähes tõmbab see justkui ukse lahti ja kõik, mis oli, tuleb jälle meelde.

INIMESED JA TEHNOLOOGIA

Kontroll tule üle oli üks esimesi tähtsaid leiutisi.

Göbekli Tepe üks sammastest. Selliseid suuri sambaid oli seal palju ning neil olid loomade ja inimeste kujud, nagu näha ka sellel pildil.

Nutitelefon ja lõke

Seda, kuidas tehnoloogia meid inimeste ja ühiskonnana muudab, näeb praeguseks vist iga inimene. Tänapäeva laste jaoks tavalised nutitelefonid on muutnud seda, kuidas inimesed suhtlevad, aega veedavad, infot otsivad ning kuidas toimib reklaam. Teie ise seda muutust ilmselt väga ei tunnetanud, kuid teie vanemad küll. Nutitelefonid võib nimetada viimaseks leiutiseks, mis on inimeste elu tohutult muutnud, kuid selliseid muutusi on olnud juba inimkonna algusest saati, kuigi muutuste tempo on palju kõikunud ja viimasel ajal pidevalt kiirenev. Kontroll tule üle (lõke) ei tundnud ehk isegi nagu leiutus, kuid ükski loom seda teha ei suuda ning sellest saadav kasu (soojus, valgus, toidu küpsetamine) oli selle avastamise ajal, rohkem kui miljon aastat tagasi, elumuutev.

Looduses esinevad (aretamata) banaanid on täis kõvasid seemneid ning neid ei ole lihtne süüa.

Toit ja linnad

Areng sai aga hoopis teise hoo, kui inimesed hakkasid esimest korda toitu kasvatama ning said tänu sellele elada paljukesi koos (linnades). See oli aeganõudev ja raske protsess ning on imestama panev, et keegi selle üldse kunagi ette võttis. Nimelt polnud alguses meie praeguseid super-toidu-taimi veel olemas, vaid neid tuli aretada. Aretamine on tegevus, kus aasta-aastalt valitakse välja need taimed, kes kõige paremini vilja kannavad ning istutatakse neid uuesti ja teisi mitte. Nii muutuvad taimed ajapikku järjest viljakamaks. See protsess sai alguse umbes 12 000 aastat tagasi – sellest ajast on teada esimene suurem ehitis (Göbekli Tepe Türgis) ja sealt edasi hakkasid inimesed järjest rohkem püsivaid asustusi rajama ning ise toitu kasvatama. Inimeste esimene linn Jeeriko, kus elas umbes 2000–3000 inimest, ning millel oli kaitsev kivimüür, rajati umbes 10 000 aastat tagasi. Esimene suur muutus inimeseks olemises algaski sealt. Järjest rohkem inimesi eraldus loodusest ja asus elama enda loodud keskkonda.

Hull Teadlane
Tartu Ülikooli
muuseum
hullteadlane.ut.ee

Veetorustik

Tavaliselt, kui mõeldakse maailma muutnud masinate peale, ei ole kraan ja torud esimeste ideede seas. Siiski on torust jooksev vesi alles umbes sajandivanune tavalisus ning suur-linnade toimimiseks hädavajalik leiutis. Kui praegu on iseenesest mõistetav, et pärast WC-s käimist pesete käed, siis natuke rohkem kui sada aastat tagasi seda eriti ei tehtud ning paljud kõhuhaigused levisid väga kiirelt ja inimeste keskmine eluiga oli seetõttu palju madalam. Kui inimesed elavad kauem, jõuavad nad loomulikult rohkem oma elu jooksul ära teha, aga nad on ka kauem vanad ja vajavad hoolitsust. Nii muutus oluliseks pensionisüsteem, et vanemad inimesed meie ühiskonnas ei jääks hooletusse.

Elektrivõrgustik

Rääkides juba jooksvast veest on järgmine suur muutus elektrivõrgustik, mis võimaldas kasutusele võtta kõiksuguseid kodumasinaid, nagu pesumasin, tolmuimeja ja külmkapp. Loomulikult polnud see ainus põhjus, kuid nende masinate tulekuga seostatakse naiste järjest suuremat tööle asumist ja naiste õiguste kasvu. Enne võtsid majapidamistööd väga palju aega, aga kui aega hakkas üle jääma, tekkis aina rohkem küsimus, miks naised ei võiks ise valida, mis töid nad teevad. Naised võitlesid endale välja vabaduse ning tänapäeva inimeste elu on selle tõttu hoopis teistsugune. Meil on palju naisi, kes toovad oma oskused ja anded ühiskonna toimimisse ning nende lapsed käivad lasteaias, et vanemad saaksid käia tööl.

Elektriline pesumasin
aastast 1923.

Arvuti ja internet

Arvutite mõju inimestele on üpris ilmne. Tööd tehakse suures osas arvutis, meelelahutus on tihti arvutis, sõpradega saab suhelda arvutis ning ka poeskäigud saab arvutis ära teha. Oleme jõudnud aega, kus on järjest vähem põhjust üldse kodust väljuda ning on juba omajagu inimesi, kes kodunt väljas ei käigi. Inimesed on üks-teisega rohkem ühendatud, kuid imelikul kombel suhtlevad üksteisega vähem. Veel suuremad muutused ootavad ehk ees, kui arenevad arvutid ning arvuti ja inimese vahelised ühendused.

TERE, LIND!

KIVIRULLIJA

Tekst **Peep Veedla**

Fotod **Peep Veedla, Adobe Stock**

Väikseid kivikesi võib meist igaüks rannas rullida, kui selleks mingil põhjusel soov peaks tulema, kuid linnuriigis teeb seda vaid üks linnuliik. Ja kuna see tegevus on ainulaadne, ongi ta omale sellise toreda nime saanud.

Kivirullija ei ole linnu nimetus mitte üksnes eesti keeles, sama tähendus on ka ingliskeelsel sõnal *Turnstone* ja saksakeelsel väljendil *Steinwälzer*, aga tema soomekeelsel nimel *karikukko* on ka vahva tähendus – kivikukk.

Tõenäoliselt tekib nüüd küsimus, mis ta neist kividest veeretab, kas ta tõesti on nii mänguhimuline? Paraku mitte, ta otsib kivikeste alt hoopis toitu – ussikesi ja putukaid. Kui nüüd kellelegi meenub, et vesipapp pöörab samuti toidu leidmise eesmärgil kivikesi ümber, siis tõsi see on. Vahe on vaid selles, et vesipapp teeb seda jõepõhjas vee all, kivirullija aga klibusel rannal, kus on seda võimalik ka jälgida.

Kus kivirullijad kohata?

Muidugi talvekuudel me seda Eestis ei näe. Mitte sellepärast, et kivikesed jää või lume all on, vaid seepärast, et kivirullijad veedavad talvekuudel aega meist tükk maad lääne- ja lõunapoolsematel rannikutel. Sel ajal võib neid kohata Briti saarte, Atlandi ookeani ja Vahemere randades, ka Lääne- ja Põhja-Aafrikas. Eesti rannikul võib trehvata viimaseid läbi-rändavaid kivirullijaid oktoobris. Vaid üksikutel juhtudel on Saaremaal isegi jaanuaris kivirullijat kohatud.

Kuid maikuus on nad tagasi ning siis on Eestis nende elupaigaks põhiliselt väikesaared, vähemal määral ka kivine rannikuala. Paraku on nende vahvate linnukeste arvukus meie mail üpris kasi-naks jäänud, kivirullija pesitsevate paaride arvuks hindavad ornitoloogid 100–150.

Mina käisin kivirullijatel külas Eesti põhjapoolseimal saarel Vaind-lool. Kivirullijate peamised pesitsus-alad asuvadki meist põhja pool, nii Skandinaavias kui Islandil, Gröönimaal ja Kanadas, Venemaal nii lääne-kui idapoolsetel rannikualadel. Nii satuvadki lisaks siin pesitsevatele lindudele paljud kivirullijad meilt ka läbi rändama.

Ainulaadne peamuster

Kivirullijad on kenad kirjud linnud, kusjuures igal neist on ainulaadne peamuster. Inimesed ehk ei suudagi seda märgata, aga linnud ise suudavad selle järgi üksteisel vahet teha. Igal juhul liigi määramisel ei jää ükski inimene hätta, sest teist sellist lindu lihtsalt pole.

Pesitsevad nad enamasti koos paljude teiste rannikulindudega, kuid on alati kõigist muudest

IGAL KIVIRULLIJAL ON AINULAADNE PEAMUSTER.

liikidest eristatavad. Nii et mitte üksnes käitumine ei erine muudest lindudest, vaid ka välimus.

Ega kivirullijad kogu aeg kive ei rulli. Kuna nende toidusedel on lai, leiavad nad toitu mujaltki kui kivide alt. Ka teiste lindude munad maitsevad neile väga ning nad

söövad hea meelega raipeid, olgu selleks kalad või loomad. Kui muidu võivad eri isenditel olla erinevad toidueelistused, siis väljaspool pesitsusaega salkades liikudes on kivirullijate ühiskonnas karm kord, et toitu tuleb otsida just kivikesi ja muid väikseid esemeid ringi pöörates. Salga juhtliikmed jälgivad, et kõik lihtliikmed seda reeglit järgiks ning kes eksib, saab karistada. Karistamine võib lõppeda isegi surmanuhtlusega.

Jagatud ülesanded

Pesitsusperioodil on kivirullijapaar oma elu hästi korraldanud, mõlemad vanalinnud on teineteise suhtes hoolitsevad, jagavad kodused ülesanded kenasti ära. Munemine muidugi on ikka emalinnu ülesanne, kuid munade haudumine käib graafiku alusel. Tavaliselt teeb seda emalind öösel ning isalind päeval, kuid võib esineda ka teistsuguseid kokkuleppeid.

Mune on neil alati neli, hauduma asutakse pärast kolmanda munemist. Tibud kooruvad seetõttu kahe päeva jooksul ning kui nad pärast seda on veel päevakese pesas veetnud, asutakse koos isa-emaga ringi siblimisele. Mõne nädala möödudes eraldub emalind perest ning alustab hulguelu, võttes rännutee ette enne teisi. Isalind rändab hiljem koos noortega. Tuleval kevadel, maikuus, saavad isa- ja emalind kodurannal uuesti kokku ning tunnevad teineteist ära just peamustri järgi. Juhul kui on õnnestunud karmil elumerel ellu jääda. 🍷

Kuldses rüüs Püha Birgitta

Autor: Mia Maria Rohumaa, Niguliste muuseumi haridustöö kuraator
Kujundaja: Loore Viires

Retaabel – mitmeosaline kirikut kaunistav altaritagune ehissein, kus on tavaliselt maalid ja skulptuurid.

Tallinna vanalinnas Niguliste muuseumi keskaegses kirikuhoones on aukohal uhke Hermen Rode kappaltari retaabel. Retaabel on tehtud Saksamaal Lübeckis meister Hermen Rode töökojas ning see on 500 aastat vana. Ainult paar korda aastas avatakse see imeline kunsteios ning maalide tagant tulevad nähtavale kaunid kullatud pühakukujud. Teiste seas ka Püha Birgitta, 14. sajandil elanud Rootsi aadlidaam. Eestis oli Birgitta 15. sajandil tuntud ja armastatud pühak.

Tallinna Niguliste kiriku pealtari retaabel. Detail. Hermen Rode töökoja. 1478–1481. Eesti Kunstimuuseum

Püha Birgitta

Püha Birgitta sündis Rootsis Upplandi provintsis umbes 700 aastat tagasi. Kasvanud üles aadlike perekonnas, sai temast Rootsi kuninganna õuedaam. Birgitta abiellus Ulfiga, aadlimehega, kes teda väga armastas. Nad käisid koos palverännakul Hispaanias Santiago de Compostelas ja neil oli suur perekond – kuus last! Ka Birgitta armastas oma meest väga ning leseks jäänult lahkus ta õukonnast ja kolis Rooma. Birgitta oli juba noorena näinud müstilisi nägemusi ja asus nüüd neid ellu viima. Birgitta tundis, et jumal on talle ülesandeks andnud rajada uut tüüpi kloostrid, mis võtaksid vastu nii naisi kui ka mehi ja kus oleks palju raamatuid. Ka Tallinna rajati birgitiinide ordu klooster, selle järgi sai nime Pirita, üks Tallinna linnaosa. Muide birgitiinid elavad Pirital tänapäevalgi!

Klooster – välismaailmast eraldatud hoonetekompleks, kus mungad või nunnad elavad religioosse kogukonnana.

Püha Birgittat võib vanadel maalidel ja skulptuuridel ära tunda tema atribuutide järgi. Atribuudid on pühakule omased esemed, millega koos teda tihti kujutatakse. Ühenda atribuutide kirjeldused piltidega.

Keskajal olid just kloostri-
elanikud need, kes oskasid
kirjutada. Selleks kasutasid
nad neid abivahendeid.

Inimene, kes läheb usulistel
põhjustel pikale ja tihtipeale
raskele rännakule.

Birgitta jaoks olid teadmised tähtsad.
Need asjad olid ainsad, mida
kloostrielanikud endale osta võisid.

Naine, kes elab kloostris
ja on pühendanud oma elu
jumala teenimisele.

Nigulistest leiad Tallinna kõige
säravama jõulupuud ning seal toimuvad
mitmed töötod lastele ja peredele!
Kappaltari säravaid pühakujukusid
näeb 6. detsembril ja 9. mail.
Lähemalt: nigulistemuuseum.ekm.ee

Nuputa, millised kohanimed
on seotud Püha Birgitta
elu ja rännakutega!

Püha Birgitta
kandis kauneid
värvilisi riideid.
Värvi see pilt
numbrite järgi
ära ja näed,
missugused
need olid.

- 1 – kuldne
- 2 – valge
- 3 – tumesinine
- 4 – punane
- 5 – nahatoon

PAPUNDL

Birgitta sünnipaik _____

TAGANSOI ED _____

LOMPACOSTE _____

populaarne palverännakute sihtpunkt

OMOAR _____

linn Itaalias, kus töötab paavst ja kus
Birgitta oma elu viimased aastad veetis

MUJASMULERE _____

mitme suure religiooni jaoks väga oluline linn
Iisraelis, kus ka Birgitta palverännakul käis

AITPRI _____

paik Eestis, kuhu 15. sajandi alguses rajati birgitiinide klooster

MUSTKUNST

Seekord ei kutsunud ma trikki õpetama mõnd Eesti mustkunstnikku, vaid avaldan ise ühe põneva saladuse.

MÜNDITRIKK

Kuigi mind mustkunstnikuna lavalaudadel eriti ei kohta, olen selle põneva hobiga tegelenud juba lapsepõlvest peale – seega julgelt üle 20 aasta. Eks lapsena sai ka esinetud, muu hulgas Hea Lapse pidudelgi, ent nüüd astun üles vaid mõnel korral aastas. Seekord õpetan, kuidas raha kõige turvalisemas kohas hoida ning endaga alati kaasas kanda.

TRIKK

„Iga endast lugupidava mustkunstniku repertuaari kuulub mõni trikk, mille on talle õpetanud tema vanaisa. Seda põnevat silmamoondust ei õpetanud minu vanaisa tegelikult mitte mulle, vaid hoopis mu emale. Ja minu ema õpetas selle mulle,“ juhatab mustkunstnik triki sisse.

„Aeg-ajalt küsitakse ikka, et kus oleks kõige turvalisem oma raha hoida – pangas või hoiupörsas või ... Mina ütlen ikka, et kõige targem on raha endaga alati kaasas kanda! Aga kuidas seda igal pool, isegi vannis olles kaasas kanda? Tuleb lihtsalt mündid naha alla hõõruda!”

ANDE

Koduleht: ande.kruvikeeraja.ee
Instagram: [andres.jakovlev](https://www.instagram.com/andres.jakovlev)

Tekst Ande
Fotod Fred-Erik Johanson

Mustkunstnik kõverdab vasaku käe, toetades küünarnuki lauale ning peopesa õlale. Küünarvarrele osutades seletab ta: „Näete, siin käel on üks pehme koht. Ja siia on päris hea münte sisse panna!” Hoides münti paremas käes, hakkabki ta seda innukalt vasaku käe küünarvarre sisse hõõruma.

Ootamatult kukub aga münt sõrmede vahelt välja. Mustkunstnik ei heida siiski meelt, vaid korjab selle üles ning proovib uuesti: „Tuleb hõõruda, kuni tunned, et käsi läheb soojaks ja münt hakkab naha alla minema.”

Ent taas kord kukub münt lauale! Mustkunstnik korjab selle üles ja selgitab: „Minu vanaisa tegi seda trikki rubladega ja minu ema õpetas seda mulle eesti kroonidega. Ma kardan, et eurod on kuidagi paksemad või turvalisemad ega taha nii hästi naha alla minna.”

Ometi otsustab ta veel kord proovida. Tundub, et seekord lähebki õnneks!

„Nüüd on juba tunda!” rõõmustab mustkunstnik.

„Nüüd hakkab ta juba naha alla minema!

Natukene veel!”

Videot sellest, kuidas Ande seda trikki ise esitab, võid näha Hea Lapse kodulehel, Facebooki-lehel ja Youtube'i kanalil.

Viimasel korral ainult teeskle, et paned mündi paremasse kätte – tegelikult jäta see hoopis vasakusse.

Mustkunstnik lõpetab küünarvarre hõõrumise ning avab aeglaselt sõrmed. Münt ongi kadunud, naha alla hõõrutud!

Võidukalt näitab mustkunstnik tühje käsi: „Seda, kuidas münti naha alt jälle kätte saada, vanaisa kahjuks ei õpetanud. Aga ega ka pangakaardi seest raha päriselt välja ei tule – nii et proovi end makseautomaadi ees viibutada, ehk saad viipemaksega makstud ja see naha alla hõõrutud münt vupsab ise poemüüja taskusse.”

TRIKI SELGITUS

Mündi naha alla hõõrumine on hea trikk, mis ei vaja mitte mingisuguseid salajasi ettevalmistusi. Võid seda teha isegi laenatud mündiga.

Esimestel kordadel, kui münti naha alla hõõrud, tee seda nii, et sõrmeotste tagant oleks ka senti näha.

Iga kord, kui münt maha kukub, korja see üles vasaku käega (selle käega, mille sisse münti hõõrud) ning aseta see seejärel paremasse. Tee seda loomulikult ja nähtavalt – nii ei oska publik seda kuidagi kahtlaseks pidada.

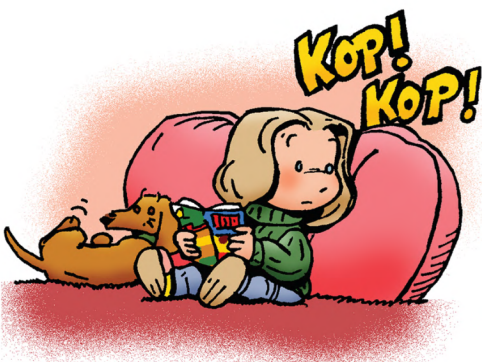
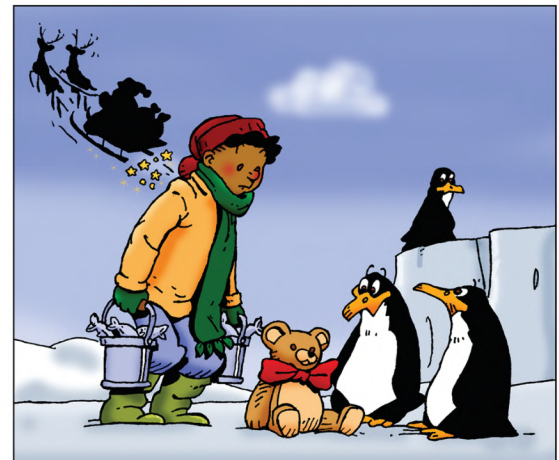
Kui hakkad nüüd vasakut küünarvart hõõruma, teed seda tegelikult juba tühja käega. Publik seda muidugi ei tea, nemad arvavad ikka, et hõõrud paremas käes olevat münti.

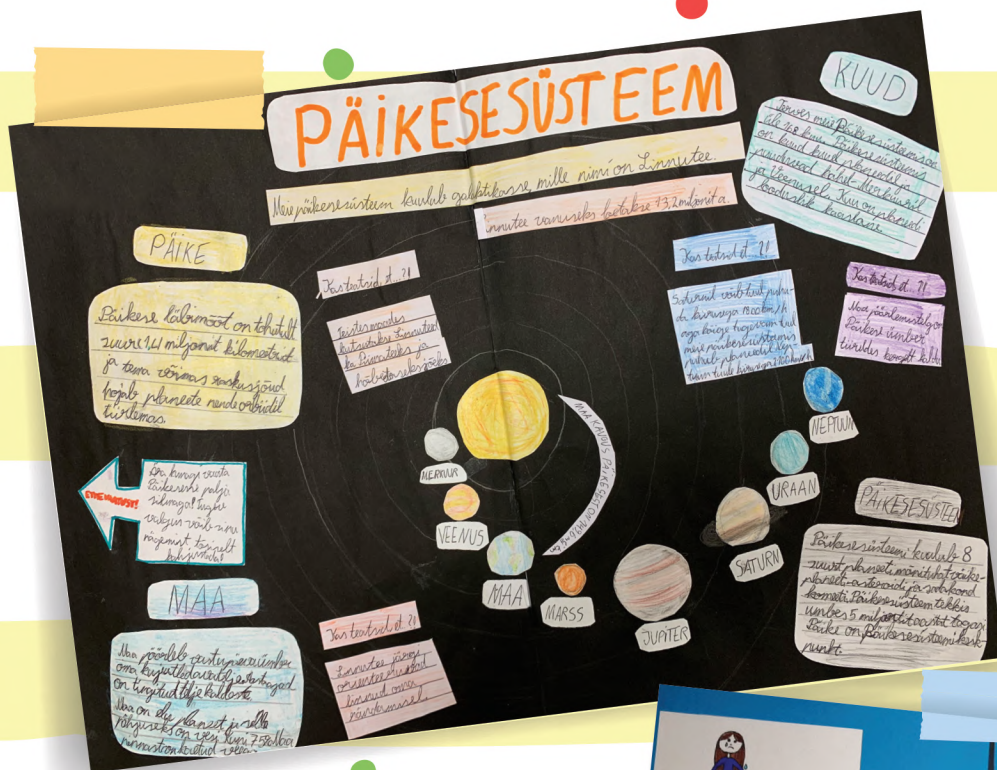

Vasakus käes peidus oleva mündi saad mugavalt pluusikaelusest sisse libistada. Vaata ainult, et sul oleks särk püksis – muidu kukub münt kolinal põrandale.

Lõpetuseks ei jää üle muud, kui sõrmed aeglaselt avada ja lasta publikul imestada – münt ongi naha alla hõõrutud!

JÖULUASEMIK

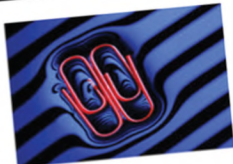

Melinda Anton

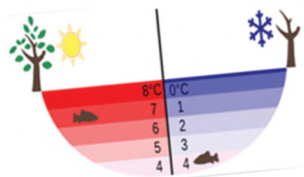
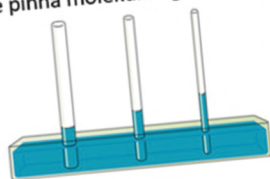
Pindpinevus ja Märjumine

Pindpinevus-nähtus, mille puhul vedeliku pinnakiht käitub kui kile.

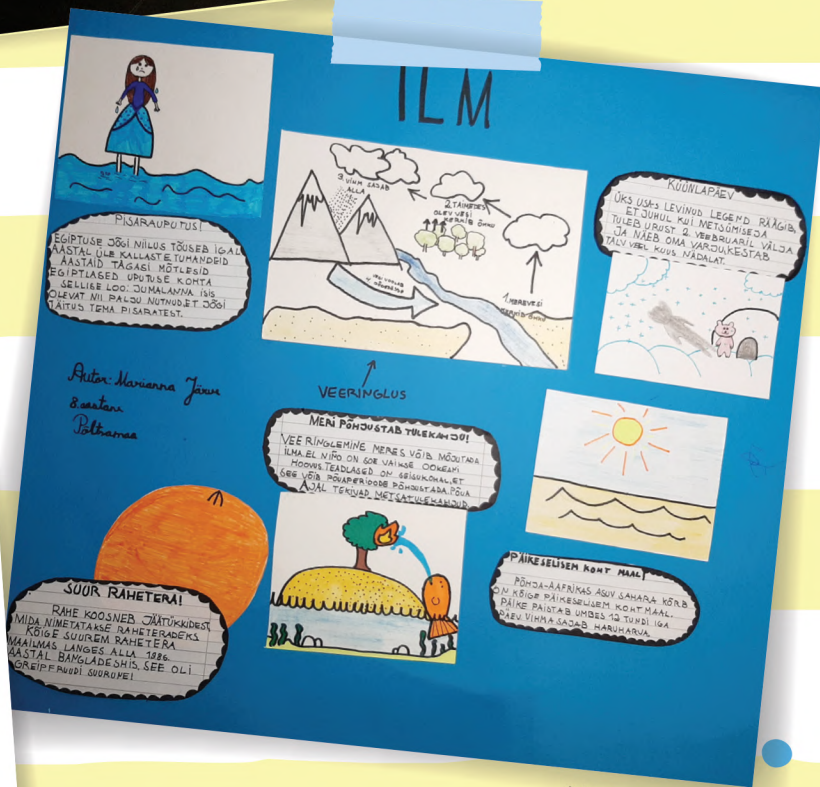
Märjumine-nähtus, mille puhul vedeliku molekulid tõmbuvad tahke pinna molekulidega ja vedelik valgub laiali.

Kapillaarsus- Peenemates torudes tõuseb vesi kõrgemale.

Soojuspaigumine- ainete omadus soojenemisel paisuda.

Kätlin Hein

Marianna Järve

Oktoobris korraldasime teaduslike plakate konkursi. Siin on valik saabunud plakateid.

SAARA
PIUS

TÕNU
KARK

PÄÄRU
OJA

JOULUGILDS

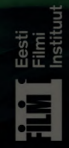
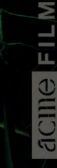
REŽISSÖÖR
JAAK KILMI

KINODES 4. DETSEMBRIST

STSEVARIIST LOTTE EGLITE OPERAATOR AIGARS SĒRMUKSS KUNSTNIK KATRIN SPĒLGAS KOSTÜUMIKUNSTNIK JULIJA VOLKINŠTEINE GRIMMIKUNSTNIK LEA BRATUSEK MONTEERIJ HENDRIK MĀGAR
HELPRĒŽISSŪR MĀTĪSS KRĪŠJĀNIS HELLODĀ KĀRLIS AUZĀNS PRODUCENT ROBERTS VINOVSĶIS KĀSPRODUKTSENT EVELIN PENTTILA REŽISSŪR JAĀK KILMI

PLAKATIKONKURSS

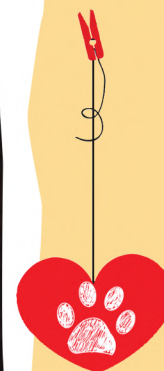
Indrico Pool

Roland Saks

Markos Mändma

KAS KOERAD NÄEVAD PÄKAPIKKE?

Tekst ja foto Marge Pärnits

astal ongi tiir peal! Kas pole mitte kummaline, et alles nagu oleks olnud see hetk, mil kuused linnade raeplatsidelt ära viidi ja nüüd on nad jälle tagasi. Räägitakse, et öösiti käivad ringi päkapikud ja veavad laiali komme, mandariine ja muud head-paremat. Muidugi neile, kes on olnud head lapsed ja oma sussid aknale sättinud. Sussi koridori või voodi alla nukrutsema jätta pole mõtet, sest ükskõik kui vana sa oled, natuke magusat kulub alati ära.

Mida teevad aga detsembris need, kes susse ei kannan? Mustikas on edukalt jõudnud vahepeal aastaseks saada ja nüüd on juba natuke näha, milline iseloom tal on. Selline on see iseloom kohe kindlasti, et susse ta ei armasta, vähemalt enda jalas mitte. Kindlasti meeldib talle aga kingitusi saada, eriti selliseid, mis sisaldavad midagi maitsvat. Maitsvate asjade alla liigitub Mustika meelest näiteks kuivatatud kala. Inimese jaoks on sellel eriti tugev lõhn ja ehk poleks sa väga õnnelik, kui avastaksid, et su sussid on servani kala täis. Koera jaoks oleks aga selline kink nagu inimesele vaagnatäis komme või pangetäis mandariine.

MAITSVATE
ASJADE ALLA
LIIGITUB MUSTIKA
MEELEST NÄITEKS
KUIVATATUD
KALA.

Tundub, et Mustikale meeldib ka kingitusi teha, mitte ainult saada. Miks muidu oli ta nõus ennast pildistada laskma, et kunstnik Olivia Lipartia saaks temast fotode järgi ilusaid pilte joonistada. Piltidest koos väikese jutuga sai aga hiljem armas väike lasteraamat „Must kass ja Mustikas”. Selles raamatus on täpselt üks lugu, aga see-eest pole raamatus

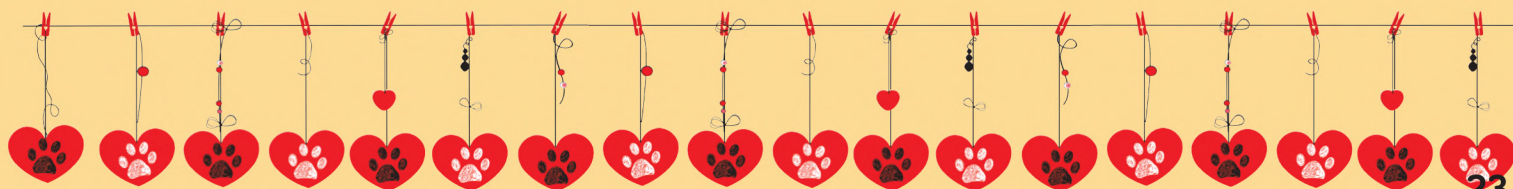
mitte ühtegi valget lehte – kõikjal on jälgi mustast kassist või Mustikast.

Aga need päkapikud ... kuidas siis nendega jääb? Võib-olla olete kuulnud, kuidas koerad öösiti tühjusesse uluvad ja vahel koguni kõvasti hauguvad. Huvitav oleks teada, mida nad une pealt üles ärganuna näevad ja kuulevad. Võib-olla näevad, kuidas keegi imepisi-ke mehike suurt ja kollast mandariini sussi suunas veeretab? Või hoopiski

istub see mehike aknalaul, õlal kuivatatud kala, suur nagu palk. Või loeb ta seal mõnusalt istudes Mustika raamatut ja rüügab imepisesest kruusist magusat kakaod kõrvale.

Või hoopiski on sedasi, et kui koerad detsembris hauguvad, tahavad nad üksteisele ja meile kõigile häid pühi soovida: „Häid pühi, head lapsed!

AUHHH!”

TÜDRUK, NÕID JA HALDJAS

Võistlustöö Soomes
tegutseva Eestikeelse
Hariduse Seltsi
konkursilt „MINU
TULEVIK”

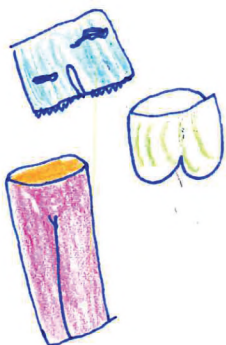

Ükskord kaua aega tagasi elas seitsme maa ja mere taga üks väike tüdruk. Ta sündis väikesel lapikul maal. Sünnimise päeval külastasid peret kaks müütilist olendit, üks neist oli õrn ja helge kui pehme tuulehoog, aga teine pikkade küünte ja hammastega päris hirmutav tegelane. Nad puistasid lapse silmadele kuldset ja sinist võlu-pulbrit ning otsustasid tüdruku nõrkused ja tugevused. Seitsme aasta pärast mõtlesid tüdruku vanemad kolida talvevõlumaale, kus olid virtualised, põhjapõdrad ja palju lund. Kõikide asjade kokku pakkimine nõudis perelt terve nädala ning kui kõik olid lõpuks valmis teele asuma, läksid nad bussiga sadamasse. Sealt sõitsid nad edasi laevaga ja tüdruk avastas oma õega poode ning lastenurki. Väikese tüdruku arvates oli see uus maailm väga põnev ja ta tahtis kõiki neid õhupalliloomi, lilli ja suuri kommipakke endale sülle krahmata.

Järsku kostis kapteni hää: „Tähelepanu! Meie ees on vesipüks, palume kõigil istuda.”

Tüdruk jooksis akna juurde ja tahtis näha pükse vees, aga nägi hoopis vee-sammast. Ta üllatus, kui nägi samba ülemises osas tuttavat kurja nõia nägu.

„Kas tema tuleb ka uude koju?” mõtles tüdruk, aga unustas selle peagi, sest siis mindi laeva restorani friikaid ja roosat kastet sööma, mis olid tüdruku lemmikud.

Uus kodu oli kaugel, sinna pidi sõitma rongi ja bussiga. Tee viis läbi mägede. Jääpurikad rippusid kaljude servalt nagu pikad sambad ja meenusid kiiresti jäätunud koske. Ühes tunnelis nägi tüdruk sillerdavat valgust, mis meenutas tiibadega inimest.

Kodu oli tühi, vaikne, inetu ja isegi aed oli korrast ära. See koht ei meeldinud neist mitte kelegi ja nii hakati kohe otsima uut katust pea kohale. Perekonna kolmas kodu oli juba poole aasta pärast uues majas, see meeldis kõigile rohkem kui eelmine, kuna see oli hubane, valge ja seal tekkis kõigil ruttu kodune tunne. Päril kodu oli ikkagi jäänud mere taha ja tüdruk igatses seda väga.

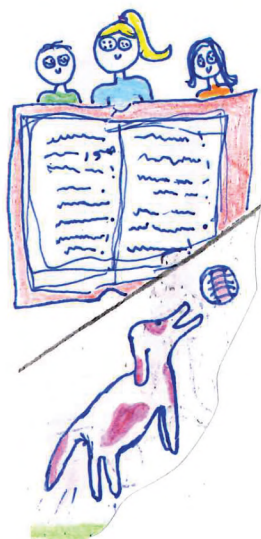
Üheksandal eluaastal nägi tüdruk oma kodu-aias midagi säravat. See oli nagu väike ilutulestik, mis helendas nii päeval kui ööl, tekitas rõõmsaid ja häid tundeid ning ajas lapse elevusse. Ta üritas seda kinni püüda, kuid ei õnnestunud. Valgus hakkas end

igal jõulupeol, jaanipäeval, uuel aastal ja tüdruku sünnipäeval näitama. Lõpuks, pärast kuut aastat, lubas asi end kätte võtta. Tüdruku üllatus oli see haldjas! „Tule, ma näitan sulle midagi erakorralist,” lausus haldjas.

Siis luges ta numbreid ühest kaheteistkümnene ning vehkis oma võlukepikesega, mille otsas oli suur prill-jant. Prill näitas tulevikku ja jant kõiki seiklusi, mis elus ette tulevad.

Koos lendasid nad kaugele ja kõrgele, kõrgele ja kaugele, aga tütarlaps ei teadnud kuhu. Kõik paistis hirmutav, lennates tekkis tunne, nagu sõidaksid nad lõbustuspargi kõige kiiremal atraktsioonil. Lennu ajal oli kolm peatust. Esimesena läksid nad lastekodusse lastele muinasjutte lugema. Teiseks koerte varjupaika koertega mängima ja viimane peatus oli mitmekorruseline maja suurte akende ja ustega.

Tüdruku üllatuseks olid nad haldjaga polikliiniku juures, kus töötavatel arstidel olid eri värvi riided ja kõik olid oma olemuselt väga tõsised. Kaasas olid neil isiklikud dinosaurused, keda kasutati autodena, abilistena ja lemmikloomadena. Dinod olid ka eri värvi, eri suurusega ja erinevate töödega. Tüdruk märkas, et ühes nurgas istub kaksteist dinosaurust täitsa üksinda.

„Need on sinu lemmikud, nad ootavad sind siin, kui tahad arstiks saada. See oled aga sina suurena,” ütles haldjas vaikselt ning osutas sõrmega tumedate juustega naise poole.

„Ohhoo!” hõikas tüdruk, „olen sellest kaua unistanud ...”

Järsku tuli ühest kabinetist välja kole noid! Ta oli sinist värvi, ta juuksed lainetasid nagu meri ja tema karje kõlas nagu laeva tuututamine.

Ma olen nii kure!

„Kas sa oled kindel, et sa jaksad? Sa pead öösel ka töötama! Sul on palju vastutust. Sul ei ole aega pere jaoks!”

„Olen valmis ja tahan saada arstiks, tahan aidata teisi inimesi ja tegelikult pole ma sind kunagi kartnud, vastik peletis!”

Nõid ehmus kohutavalt, tema sinine pulber pidi ju tegema tüdruku laisaks, mugavaks ja uhkeks, kuid see polnudki mõjunud! Vihast muutus ta kuumaks, hakkas sisisema-visisema ja kadus ära.

„Siin maailmas pole oluline mitte see, kus me oleme, vaid see, millises suunas me liigume.*

Elu annab sulle lõputu rea võimalusi teha kellelegi midagi head. Ära jäta neist ühtki kasutamata**,” lausus haldjas, võttis tüdruku käest kinni, viis ta tagasi koju ja jättis temaga hüvasti. See väike tüdruk elab rõõmsalt siamaani ja unistab oma tulevikust ning elab õnnelikult arstina oma elupäevade lõpuni.

Loore Liisa Pella
European School of Helsinki

*Oliver Wendell Holmesi tsitaat

** Stuart ja Linda Macfarlane'i tsitaat

(mõlemad pärit Helen Exley koostatud raamatust „Ajatu tarkus”, tõlge Mari Ets)

ELU HETKES, SIIN JA PRAEGU

Oli kord Eestimaal aastal 1930 üks väike küla. Seal elas täpselt 47 inimest ja ei kedagi rohkem. Üks neist elanikest oli Maria oma abikaasa Peetriga. Nad elasid kahekesi pisikeses majalobudikus.

Nende lapsed olid juba suureks kasvanud ja pesast välja lennanud. Maria ise ütles alati, et tema ei ole mitte 71-aastane, vaid maailm on saanud nautida tema seltskonda juba 71 aastat ...

Ja tal oli ka õigus. Maria oli sellist tüüpi inimene, kes uskus kõike ja kõiki ning proovis iga asja, mida talle pakuti – olgu see siis mõni seadeldis või toiduaine. Kuid Maria muretses tihtilugu oma laste pärast. Nad olid ju juba suured ja oma elu peal. Telefone ei olnud, ühendust sai ainult kirja teel, kui teadsid aadressi, aga ka seda Maria ei teadnud.

Maria mees Peeter ehk teisisõnu Pets oli väga vaikne inimene. Natuke liigagi. Alati kui Peeter sõna võttis, jäid kõik kohe kuulama, sest seda juhtus harva, nii kord kahe kuu tagant. Maria sõnul rääkisid nad Peetriga viimati kuu aega tagasi, kui Peeter oli keldrisse kinni jäänud ja appi hüüdnud. Tegelikult olekski ta sinna keldrisse jäänud, kui seal oleks piisavalt toitu olnud, et ära elada.

Pets teadis, et ta naine on pehmelt öeldes imelik, aga mida aeg edasi, seda igavam ja üksildasem oli Marial ja seepärast otsis ta endale kogu aeg tegevust. Ning õnneks ei olnud ta kunagi üksi, vaid tal oli ka sõbranna – naabrinaine Maali. Tsiteerides Peetrit, siis tuntud ka kui „neetud hull Maali”. Kuna naabrinaine oli natuke dementne, siis oli ta vahepeal päris kummaline. Näiteks ükskord käis ta nädal aega järjest samal ajal naabrite juures rääkimas täpselt sama anekdooti. Kui te tahaksite paremini aru saada, kui targad Maria ja Maali olid, siis nende mõlema IQ kokku oli sama, mis Peetril üksinda. Küla peal levis ka selline kuulujutt, et kui inimene kasutab samas lauses sõnu Maria ja Maali, siis see töötab alati halba. Ja no enamasti nii läkski.

Kord ühel hommikul, kui Maria parajasti põrandalaudu üle lugus ja Peeter aknast välja vaatas, koputas keegi uksele. Ja otse loomulikult ei saanudki see olla keegi muu kui Maali. Kaasas oli tal üks suur kott. Maali rääkis, et oli leidnud oma vanast kuurist ühe sellise masina, mis pidi laskma ajas rännata.

Maria oli pehmelt öeldes vaimustuses. Milline imeline masin ja mida kõike sellega veel teha saaks! Naised panid aparaadi keset tuba maha ja vajutasid tööle. Alguses ei juhtunud midagi. „See vist ei saanud aru, et me tahame, et see tööle läheks!” hõikas Maali ja pani masinale paar hoopit jalaga. Ja nagu soovitud, läkski imemasin tööle. Kõigepealt käskis riistapuu valida, kas on soov minna ajas tagasi või edasi. Maria ja Maali tegid „kivi-paber-käärid”, et teada saada, kumb neist esimesena läheb. (Jah, juba sel ajal oli see mäng olemas.) Maria võitis. Ta istus kohe maha ning mõtiskles ja juurdles, et kuhu oleks minna kasulikum.

Kuna Maria emasüda tundis oma laste pärast muret, sai ta aru, et tulevikku minna on parem. Nii anti masinale õige käsklus ja Maria istus istmele. Enne, kui Maali jõudis nuppu vajutada, hakkas Maria kriiskama, et kuda ta läheb inimestele uude maailma külla ilma külakosti, lugemisprillide ja vanarahva tarkusteta. Nii jooksis ta natuke mööda maja ringi, kuni leidis kõik vajamineva üles. Ei saa ju oma laste-laste-laste-laste juurde minna ilma neile moosi, kurki ja villaseid sokke viimata. Asjad koos, istus Maria taas masinasse ja sõit läkski lahti. Kokku kestis rännak umbes viis sekundit.

Aasta oli 2020. Maria avas taas silmad. See oli ebanormaalne! Isegi kui Maria kutsuks kokku enda küla rahva ja kõik naaberkülade inimesed, siis ka ei näeks ta nii palju inimesi. Niisiis seisis ta seal keset Vabaduse väljakut, pastlad jalas, valged hilbud seljas, moosid, kurgid ja sokid kotis. Temale langes nii mõnigi imestunud pilk. Aga kuna tal oli olnud tõesti pikk sõit seljataga, läks Marial poole sõidu peal kõht

tühjaks. Kiire matemaatika ütleb siis, et kolmandal sekundil. Niisiis otsustas Maria esimese asjana proovida uue aja toitu. Ta astus sisse lähimasse toidukohta ja istus lauda. Varsti jõudis tema juurde kelner, kes küsis, kas võib prouale soovitada nende restorani tipptoitu bataadifriikaid veganburgeri ja hummusega. Maria jõllitas kelnerit liikumatult.

„Mis asi peaks veel olema bataat ...? Kas meil on üldse tähestikus selliseid tähti, millega sellist sõna kirjutada?” mõtiskles Maria oma peas. Ta arvas, et hummus kõlab nii, nagu oleks mingit asja sada aastat hapendatud ja kinni hoitud. Ja see kolmas asi ... nii vahva, et juba veekeedukannus saab teha hamburgereid. Maria otsustas lõpuks, et ainuke asi, mis ta sellest toidust saab, ei ole mitte elamus, vaid toidumürgitus, ning jättis seekord asja vahele.

Ajamasin oli tark ja kuna Maria tahtis näha oma võsukesti, siis saatis masin ta just sellisesse kohta, kus kõrvalmajas elasidki tema lapse-lapse-lapse-lapsed. Tegemist oli tööpäevaga ja kodus polnud ühtegi hingelist. Maria uuris natuke majas ringi ja leidis nii palju tuttavaid asju: ühe imeilusa sörmuse, mille ta oli oma tütrele kaasa andnud, samuti väga kalli ja väärika hõbedast küünlajala, mis seisis neil aknalaua peal. Ahju kõrvalt avastas ta palju pabereid, mille hulgas oli ka tema enda pannkookide retsept ja veel paljude toitute retseptid. Maria võttis kotist välja moosi- ja kurgipurgid ning pani need lauale. Ta oli kaasa võtnud ka suure portsu vanarahvatarkusi, mis olid kui rohi kõikidele haigustele ja lahendused kõikidele muredele.

Vanamemm astus majast välja ja jalutas natuke selles kummalises maailmas ringi. Ta ei saanud aru, miks käivad inimesed ringi mingid neljakandilised klotsid käes. Mõnel olid veel ka mingid juhtmed mõlemasse kõrva ühendatud. Sõna otseses mõttes juhtmed nagu robotitel. Majad olid kõik nii kõrged, et Maria vana väsinud kael ei suutnud isegi pead nii kuklasse ajada, et nende katust näha. Autod kihutasid ringi igal pool ja kogu aeg. Kõik see meenutas talle sipelgapesa. Maria oli väsinud. Ta otsis üles oma ajamasina ja istus selle peale.

Aasta oli taas 1930. Nüüd oli Maali kord minna. Hetkel, kui Maria masinast välja hüppas, lendas Maali sisse ja läinud ta oligi. Maria istus ja mõtiskles natuke aega toimunu üle. Nii palju infot nii lühikese ajaga. Aju läheb lausa hulluks! Ta tundis südames kergendust, võib-olla sellepärast, et nägi, kui hästi ta lastel läheb ja võib-olla ka sellepärast, et tema

Marta Johanna Tammiste, Tallinna Inglise Kolledž

elab nüüd, siin ja praegu. Mariale meeldis see lihtne ja omane maailm. Kui Marial ja Peetril kõik päevatööd tehtud ja jutud räägitud said (õigemini Marial tema monoloogid), asus pererahvas magama jääma. „Tead, Peeter,” ütles Maria. „Me oleme õnnega üle valatud, igas mõttes. Head ööd sulle!” „Oleme-oleme, head ööd sullegi!” vastas Peeter ja mõlemad jäid magama.

Maria oli nüüd palju õnnelikum inimene, sest ta sai aru, kui tähtis on elada hetkes ja olla siin ja praegu. Kui nad veel surnud ei ole, siis elavad nad edasi meile antud vanarahvatarkustes ja no natukene ka nendes moosides ja kurkides.

Raili Stina Reidla
Aegviidu Kool

Jõulukroon

Vanal ajal tehti tuppä jõulukaunistuseks õlgedest jõulukroon. Pimedas toas tundus see sädelevat nagu kuldne kroonlühter kuningakojas. Jõulukrooni külge riputati kaunistuseks munakoori ja lõngatutte.

Tänapäevase jõulukrooni materjaliks sobivad hästi paberist joogikõrred.

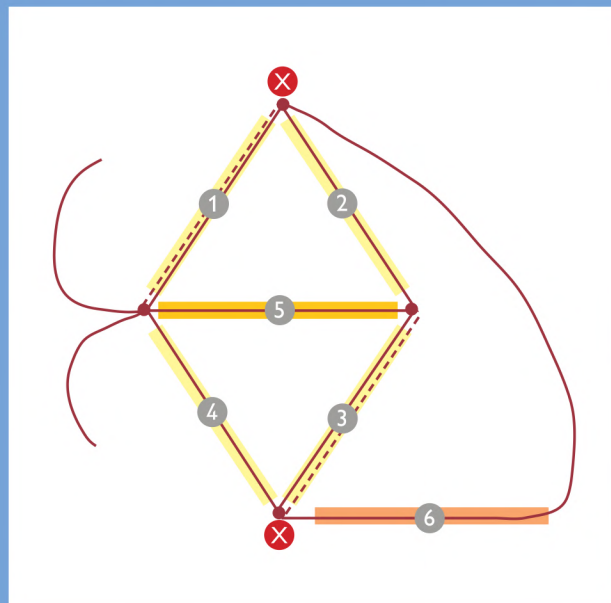
Sul on vaja:

- paberist joogikõrri, tugevat niiti, sukanõela, kääre
- kaunistamiseks puupärleid, fooliumi, lõngajuppe, ilusaid paelu, pabereid, pliiatseid

KÕIGE LIHTSAM JÕULUKROON

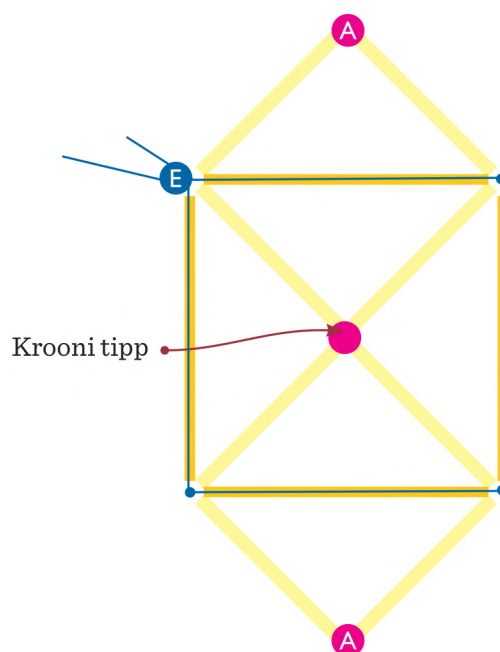
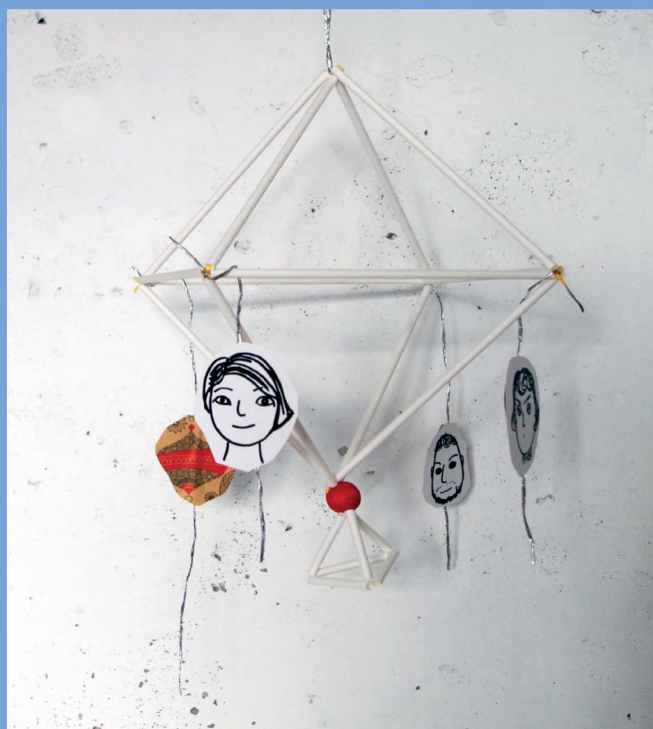
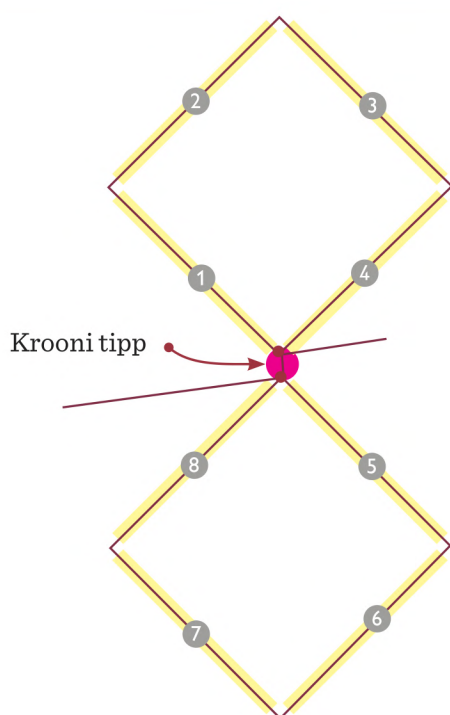
- 1 Aja niidi otsa neli ühepikkust kõrt ja sõlmi otsad tugevasti kokku, et moodustuks nelinurk.
- 2 Aja samale niidile veel üks kõrs ja sõlmi nii, et see jääks nelinurga keskele. Moodustub kaks kolmnurka.
- 3 Pista niit läbi ühe kõrre tagasi ja lisa veel üks kõrs. Sõlmi nurgad kokku väikeseks püramiidiks. (joonisel X-iga tähistatud tipud).
- 4 Lükka niidiotsad krooni tippu ja tee sinna riputusaas.

- Riputa krooni nurkadesse puupärleid või paelatupse.
- Vahvaid sädelevaid mummusid saab kortsutada fooliumist.
- Värvilisi kõrri vildikatega.
- Väikesed jõulukroonid, mille külge pikkus on umbes 5 cm, sobivad hästi kuuseheteks.

PISUT KEERULISEM JÕULUKROON

- 1 Pane pikk niit nõela taha ja aja niidile järjest neli kõrt. Sõlmi otsad kokku. Aja sama niidi otsa veel neli kõrt ja sõlmi mõlemad otsad kokku. Saad kaks nurkapidi koos olevat nelinurka.

- 2 Seo uus niit punkti E ja aja niidile üks kõrs. Sõlmi selle teine ots nurka, nagu näha joonisel.
- 3 Nüüd läheb kroon ruumiliseks. Ühenda nelja kõrrega nurgad, nagu üleval oleval joonisel näha.
- 4 Viimaks seo uue niidiga kokku krooni alumine tipp (punktid A ja A).

Veel üks mõte!

Joonista oma pereliikmetest väikesed portreed või prindi välja igauhe foto. Seo krooni nurkadest rippuma niidid ja kleebi fotod niidi külge. Foto teisele küljele liimi tükk musttrilist paberit. Niit jääb foto ja paberi vahele.

Sellist jõulukrooni pole kindlasti kellelgi teisel.

Thesaid jõule!

MILLINE KINGITUSTE VASTUVÕTJA SA OLED?

Vali vastusevariant, mis on kõige rohkem sinu moodi.

Kirjuta vastusevariantide ees olevad numbrid üles ja liida need kokku.

Kingi vastuvõtmine ja selle eest tänulik olemine pole üldse nii lihtne, kui paistab. Tänutunnet saad tunda vaid siis, kui oled elus suurematest lootustest ja ootustest kaugenenud. Testi ennast ja mõtle kaasa, missugune kingi vastuvõtja sa oled?

A) Sõber kingib sulle sünnipäevaks isetehtud asja. Mida sa tunned?

1. Kujutluspilt, kuidas ta asja sinu jaoks nikerdas, teeb sind õnnelikuks. Tunned, et oled tähtis talle ja tema sulle.
2. Sulle ei meeldi eriti isetehtud asjad, oled pettunud, kuna kinkisid ise talle kallima kingituse.

B) Lähed vanemaga poodi ostma sulle üht kokkulepitut laheda asja. Poes näed veel midagi, mida oled ammu endale ihaldanud ja palud ka see osta. Vanem ostab kokkulepitut asja ja teisest asjast keeldub. Mida tunned?

1. Oled õnnelik kokkulepitut ja oodatud ostu üle. Uus asi on sinu tähelepanu keskmes ja tekitab elevust.
2. Oled täiesti nõrduinud ja pettunud, et teist asja ei saanud. Kokkulepitut lahe asi ei paku ka enam nii palju pinget, sest kogu aeg tuleb see teine asi meelde.

C) Soovid jõuludeks üht ja pisut kallimat kinki. Muidu oled ikka mitu kinki saanud. Kuidas tunned end kingitust kätte saades ja nähes, et teistel on rohkem üllatusi?

1. Oled väga elevil. Sul on hea meel, et teistel on ka rõõmus meel mitme kingituse üle.
2. Hakkad oma suuremat kinki kätte saades kahetsema, et sul on ainult üks kink, sest märkad, et teistel on rohkem kingitusi ja nad krabistavad õhinal neid lahti teha.

D) Õpetaja korraldab klassis anonüümse üksteisele heade asjade kirjutamise. Igaüks kirjutab midagi head viiele õpilasele ja iga õpilane saab viielt klassikaaslaselt komplimente. Loed endale laekunud head asjad läbi. Kuidas ennast tunned?

1. Tõenäoliselt on sul hea meel lugeda ja tunda, et need viis kaaslast mõtlesid SINU peale ja panid mõtted kirja. Lahe üllatus!
2. Sulle tundub, et sulle kirjutati maailma kõige tavalisemaid asju. Püüad käekirja järgi arvata, kes olid kirjutajad.

E) Oled teinud jõulukingituste soovi-nimekirja, kus märgid ära pingerea, mis oleks nimekirjast sinu nr 1 ehk kõige soovitud valik, siis teine ja kolmas. Avad lõpuks kingi ja sealt vaatab vastu valik nr 3. Kuidas ennast tunned?

1. Oled üllatunud, sest panid ju nimekirja päris mitu valikut. Nr 3 on väga hea, muidu poleks sa seda ju nimekirja pannudki. Oled tänulik!
2. Sulle tundub see mõttetu kink, sest salamisil lootsid nr 1 valikut saada. Oled pettunud.

Punktid 5–7

Mida vähem punkte said, seda paindlikum, õnnelikum ja rõõmsam kingisaaja sa oled. Oskus igasuguste kingituste üle üllatuda ja rõõmutada on hea sulle ja muudab sind su lähedaste ja kaaslaste silmis väga mõnusaks inimeseks. Suudad säilitada oma sisemise väärtustunde ja enesearmastuse ka siis, kui saad väiksemaid kingitusi kui lootsid või ootasid. Oskad oma ootusi ohjes hoida, ei kasvata neid suureks ja jäigaks, seega saad täitumata ootustega kergesti hakkama, need ei vihasta sind ega jää sind painama. Sa suudad mõista, et kinkimise tegu on saadud asja kõrval samuti nauditav. Inimesed, kes suudavad tänulikud olla väikeste asjade eest, on üldiselt õnnelikumad.

Punktid 8–10

Mida rohkem punkte said, seda suurem on tõenäosus, et kingi saamine pole sulle iga kord lihtne. Sul on raske leppida olukorraga, kui ootad ja loodad midagi enamat ja siis saad kingituseks hoopis midagi vähemat või teist. Märkamatu kasvavad sinu peas ootused suureks ja kindlaks, ning teistel võib olla raske nendega sammu pidada. Sulle on ehk abiks ootuste mitte täitumise puhul sügavalt sisse ja välja hingata. Seejärel tulla oma peas loodud ettekujutuse juurest reaalse olukorra juurde. Ettekujutused ja fantaasiad lähevad väga harva täide. Päril elu on alati erinev. Taltsuta oma ootusi juba siis, kui need hakkavad tekkima. Hoidu ka enda võrdlemisest teistega, oled väärtuslik, ainulaadne ja armastusväärne just sellisena, nagu oled. Nii on su meeleolu rõõmsam ja õnnelikum.

Ära jää murega üksi, küsi nõu – murekirjadele vastab psühhoterapeut Merit Lage. Avaldatud kirjadele ei lisata nimesid! Kirjuta murekiri@healaps.ee või Hea Laps, Voorimehe 9, 10146 Tallinn.

Mulle käib närvidele, kui mu pinginaaber kogu aeg edvistab oma uute iPhoneidega. Ja siis, kui mina midagi erilist saan endale, siis ta ütleb, et tal on see juba ammu, või et ta saab ka selle varsti. Mulle ei meeldi selline asi üldse, ma ütlen talle halvasti, olen muidu vihane ja siis oleme tülis kogu aeg. Mida teha?

Tüdruk, 12-aastane

Kirjutad, et pinginaabri käitumine ajab sind endast välja. Mida sa tahaksid, et pinginaaber sulle ütleks, kui talle uue asja saamisest teatad? Kas tahaksid, et ta tunnustaks: „Oh väga äge! Tore!” või ütleks muud sarnast? Paistab, et soovite mõlemad pinginaabriga teineteise silmis lähedad ja erilised olla, ning mõlemad ootate teiselt tunnustust. Järelikult olete teineteisele tähtsad! Võib-olla on teil mõlemal pisut hirm, et teine ei pea teisest piisavalt lugu. Võib-olla kasutab pinginaaber selle kartuse leevendamiseks uhkeldamistehnikat ja „ma saan selle ka” lauset. Sinu erilisust, võrdväärsust ja tähtsust aga tuleb kaitsma sinu viha ja ärritus. Vahel võib tunduda, et kui teisel on lähedad asjad, on ta inimesena rohkem

väärt. Tegelikult see nii ei ole. Võite omavahel näiteks koolipsühholoogi või klassijuhataja abiga kokku leppida, et iga kord kui teine näitab midagi, mis tal on või teatab, mida ta saab, ütleb teine pinginaaber teisele: „Äge!”. Ja mõttes ütleb endale: „Me oleme võrdsed!” ning hingab sisse ja välja.

KOKKA ISE!

Foto: Tiitu Suvi, Liisi Sikka

ŠOKOLAADIKOOK

kahest koostisosast

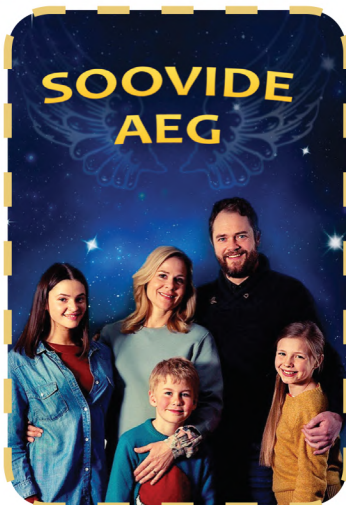
Mia Mai
Seppel

Tõepoolest! Kõigest kahest komponendist on võimalik kook küpsetada. Sageli läheb koogitainasse sada toiduainet, kuid see *brownie*-kook koosneb ainult tumedast šokolaadist ja munadest. Lugeja võib ehk imestades küsida: „Kuidas saab kook ilma suhkruga, jahu ja võita hea maitseada?“ Võti peitub kvaliteetses šokolaadis. Šokolaadis peituv suhkur annab koogile magusust ning kõrge rasvasisaldus muudab küpsetise mahlaseks. Küpsetamiseks sobib kõige paremini Kalevi 56% Bitteri šokolaad. Vaatamata oma lihtsusele maitseb kook imeliselt. Serveerimiseks klappivad suurepäraselt vaarikad ja plombeerijäätis.

VAJA LÄHEB:

- * 175 g tumedat šokolaadi
- * 3 (vabakana) muna
- * Vooderda väiksemat sorti ümmargune koogivorm küpsetuspaberiga.
- * Eralda ettevaatlikult munavalged munakollastest, pane need eraldi kaussidesse.
- * Täida väike kastrul poolenisti veega ja lase vesi pliidiil keema tõusta. Aseta kastruli peale kuumakindel kauss ja tükelda selle sisse šokolaad. NB! Šokolaadi hulka ei tohi sattuda tilkagi vett – läheb tükki. Sulata, kuni šokolaad on täiesti vedel, seejärel lase hetk jahtuda.
- * Sega munakollased šokolaadi hulka.
- * Vahusta munavalged mikseriga tugevaks vahuks. Munavalgevaht tuleb osade kaupa sulašokolaadi hulka segada. Sega õrnalt ja võimalikult vähe.
- * Küpseta kooki 170-kraadises ahjus 25–30 minutit.

SARI INGLITEST JA INIMESTEST

Aegade algusest on inglite peami-seks ülesandeks olnud aidata ja kaitsta inimesi. Valvuringlid võitlevad deemonitega, kaitseinglid aitavad inimesi igapäevases elus. Inimesed elavad Maa peal, käivad tööl või koolis ja ajavad igapäevasaaju. Nii ka Julie, kelle kõige suurem soov sel aastal on, et kogu pere veedaks jõulud koos. Paraku aga pole see võimalik, ema ja isa peavad tööl olema ning Mie läheb oma ema juurde. Julie otsustab oma soovi loitsida ja see jõuab inglite juurde. Noor ingel Rafael saab ülesandeks täita Julie soov, kuid mis see on, peab ta ise teada saama. Algabki lugu „Soovide aeg” inglitest ja inimestest.

JÕULUVANAD VAHETUSES

Keegi ei armasta jõule rohkem kui Andersen. Igal aastal teeb ta kõik, et korraldada perele täiuslikud jõulupühad. Teadagi on selle õhtu tähtsaim sündmus jõuluvana külaskäik, aga seekord ei lähe kõik plaanipäraselt. Tuliuues jõulumehe kostüümis Andersen libiseb jääl ja veereb kõigi kin-kidega künkast alla, otse päris jõuluvanale sülle! Seepeale otsustavad mehed rollid ära vahetada. Jõuluvana pere pole kunagi varem näinud tõelist puuseppa ja Anderseni perele kulub väike jõulume ära, sest kõik kingid on rikutud. Andersenil

tuleb filmis „Jõuluvanade vahetus” üles leida põhjus, miks ta nii väga jõule armastab, aga tema lapsed üritavad jälle iga hinna eest tõestada, et jõuluvana pole päriselt olemas.

JÕULUD PETTSONI JA FINDUSEGA

Mis oleks jõulud ilma Pettsoni ja Findusega? Õnneks on Lasteekraanist võimalik vaadata filmi „Pettson ja Findus. Maailma parimad jõulud”. Pettson lubab Findusele, et sel aastal tulevad neil maailma parimad jõulud, kuid siis hakkab

kõik kiiva kiskuma. Findus kardab, et jõulud tuleb üldse ära jätta ning hakkab omal käel abi otsima.

JÕULUD ON OHUS

Filmi „Väike noid Lilli päästab jõulud” peategelane on võluvõimetega koolitüdruk Lilli.

Teda ajab närvi väikevend Leon, kellega peab kodus kogu aeg arvestama. Hoolimata lohe Hektori hoiatusest võib ta nõia- raamatu abil välja püha Nikolausi saatja Ruprecht, et too Leonile õppetunni annaks. Ilma pühameheta ärkab Ruprechtis

tema ammune kuri loomus ja ta hakkab linnas tembutama, ohustades lausa saabuvat jõulupidu. Koos klassiõe Laylaga otsustab Lilli võtta ette ajareisi, et otsida üles Nikolaus, kes taastaks rahu maa peal ja päästaks nõnda jõulud.

VÄIKE DETSEMBRIIN

1. Kivirullijal on selline nimi, sest ta ...

- a. ... ehitab kiviaedu
- b. ... otsib kivide alt toitu
- c. ... meisterdab vääriskividest ehteid

2. Iga kivirullija peamuster on ...

- a. ... triibuline
- b. ... täpiline
- c. ... ainulaadne

3. Rakvere teatris lavastub Andrus Kivirähki „Sirli, Siim ja saladused”, mille lavastaja on

- a. ... Triibu-Liine
- b. ... Mari Anton
- c. ... Grete Jürgenson

4. Raamatu „Must kass ja Mustikas” on loonud ...

- a. ... Marge Pärnits ja Olivia Lipartia
- b. ... Mustikas ise
- c. ... must kass

5. Viimaseks leiutiseks, mis inimese elu tohutult muutnud on, võib nimetada ...

- a. ... pajalappe
- b. ... nutitelefone
- c. ... tolmuimejat

6. Detsembris kinodesse jõudva Jaak Kilmi filmi pealkiri on ...

- a. ... „Jõulud džunglis”
- b. ... „Jõulud saunas”
- c. ... „Kõrvad džunglis”

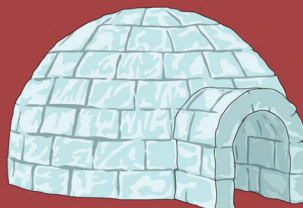
Lembitu mõistatus

Paks kohev lumi tuli maha ja Pärtel-Mürkel asus hooga lumelosse ja iglusid ehitama.

Et ehitamine latusamalt läheks, vorpis ta lumest tellised.

Kui laduda tellised üksteise otsa nii, et iga järgmine ulatub üle eelmise ääre, siis kas kuues tellis saab olla juba kogu pikkusega üle kõige alumise tellise ääre? Või kukub selline torn kokku?

Kui sa vastust ei tea, võid julgelt ise katsetada. Oluline on, et ehitamiseks kasutatavad klotsid oleksid kõik sama suured.

Eelmine mõistatus

Eelmise mõistatuse lahendus peitub selles, et liftid on aeglaselt ja inimesed kipuvad selle üle kurtma. Kuna lifte oluliselt kiiremaks teha ei ole võimalik, paigaldati neisse peeglid. Nii oli inimestel liftisõidu ajal tegevust ning korruste vahel liikumine ei tundunud niivõrd aeglasena.

Vastuse välja nuputamiseks on aega terve kuu – lahendus koos uue mõistatusega ilmub järgmises ajakirjanumbris.

Õigesti vastanute vahel loosime välja raamatuid!

Ootame vastuseid 5. jaanuariks 2021 e-posti teel healaps@healaps.ee või postiaadressil Hea Laps, Voorimehe 9, 10146 Tallinn. Lisa vastusele palun oma vanus ja aadress!

					ettur	seitsmes planeet Päikesest	mänguasi	esmaspäev
					... kapsad Eesti rahvustoit			süüjad vedelikud pesemiseks
					esinemis- väljak, võitlus- väljak			
					suur uhke hoone, loss			
					viisiga luuletus			kerge söögikord
					poja naine			... koer valge täpliline koer
				mees Inglise keeles			...-kaart Isikutunnistus	
kaevuri töökoht	aitama, abi osutama	noor Eduard	Silvi ... laulja	Isaac Asimov Astrid Lindgren		malend	Olivia Saar	
						meil läheb meelest		
							liiter	
							piklik jalutu roomaja	
kolmapäev							milli-meeter	
Saksamaa pealinn							meeter	
ilmakaar				riigi koloonia esimene koer kosmoses				
okkaline loom					õigekeelsus- sõnaraamat		Leonardo ... Vinci	
tonn		tema			Nikola Tesla		Uus Testament	
		... Marino riik Euroopas			Riiklik Akadeemiline Meeskoor		kellel	
Aarne Saluveer			riik, mille pealinn on Bagdad	Igor Stravinski			Süd	
särgik, alussärk					putukate magus toode			
					Benjamin			
rühm koos mängivaid muusikuid							aasta	

Ootame vastuseid 5. jaanuariks 2021 e-posti aadressil healaps@healaps.ee või postiaadressil Hea Laps, Voorimehe 9, 10146 Tallinn. Lahendajate vahel loosime välja vahvaid raamatuid!

JÄRJESTÖIDJÄ

LÕBUS, HUVITAV JA NALJAKAS

Mis te arvate, mis juhtub püsktega, kui paha laps nad aknast välja viskab? Kas neid ootab ees poliitiku või õpetaja elu? Sest see on ju täiesti kindel, et niisama vedelema ühed korralikud püksid ei jää. Et välja selgitada, mis siis neist ikkagi edasi saab, tuleb lugeda **Maarja Kangro** raamatut „**Isa kõrvad**”. Kuulete veel Laurist, kes tellib restoranis krokodillihautist; Martast, kes sunnib oma isa ja ema mängima notsut ning koletist; hirmuäratavast paksust tädist ja teistest ägedatest tegelastest. Mulle meeldivad lõbusad raamatud ja see oli väga hea naljaraamat. See oli ka õpetlik, soovitan raamatut suurtele ja väikestele. Lugesin „Isa kõrvad” kohe kaks korda läbi. **Kirke Kangro** pildid olid ka naljakad.

Lukas Vainola, Püha Johannese Kooli 3. klass

KOMMISÖÖMISE ÕPIK

Grigori Osteri „Kõrgem kommiteadus. Kommisõmiootika algajatele ja edasijõudnutele” koosneb õppetundidest, küsimustest ja laboratoorsest tööst. Siin räägitakse näiteks, kuidas komme süüa, neid säilitada ja remontida. Viielistel kommisõmiootika õpilastel kukuvad hambad ära teises klassis, neljalistel kuuendas, kolmelistel enne koolilõpu eksamit. Mulle meeldis raamatu viieteistkümmes õppetund, mis räägib elust, kui see oleks tagurpidi. Milline oleks maailm, kui kommid sööksid inimesi. See oli väga naljakas koht, mul on hea meel, et päris elus nii ei ole. Soovitan seda raamatut, sest see on naljakas fantaasiajutt. Naerda saavad nii suured kui väikesed. Vene keelest tõlkis **Ilona Martson**, lähedad pildid joonistas **Ulla Saar**.

Sofia Saar, Gaia Kooli 4. klass

VANAEMA SEIKLEB

Mis juhtub ühel hetkel röömsameelsete ja vahvate vanaemade ja vanaisadega? Eriti nendega, kes valmistavad borši ja kotlette, pühivad aknalaudadelt tolmu, käivad lastelastel koolis ja lasteaias vastas ja vaatavad seebioopereid? **Julia Kuznetsova** raamatust „**V-kodu**” leiad vastuse, tutvud ka sanatooriumielu köögipoolega, loed vanas eas sõprade ja armastuse leidmisest – kõike ei hakka ette ära rääkimagi! Vanaema Ženja on rööprähkleja. Ta poputab oma poega, hoolitseb noorima lapselapse eest, on kosjamoorigi vanemale pojatütrelle ning küpsetab maailma parimaid sarvesaiakesi. Kuid ühel päeval ta libiseb isa maha pillatud kortsudevastasel kreemil ning nikastab oma puusa. Isa leiab talle endise klassivenna Miša abil suurepärase paiga: sanatooriumi. Seal saab Ženja tuttavaks põdemistšempioni – vanaema Lidaga ja proovib sõprust sobitada teiste patsientidega. Vanaemade Ženka ja Lida seiklustest loe lähemalt raamatust, aga kiiresti! Vene keelest tõlkis **Tarmo Rajamets**, illustreeris **Olga Gromova**.

Kirke Randveer, Tallinna Inglise Kolledži 6. klass

ONGI EHTUD.

AGA JÕULUDE
JA
KINGITUSTENI
ON VEEL
MITU PÄEVA.
KOHUTAV!

JUBE JAH. MIDA ME SENI
TEEME, VANAISA?

NOH, MA VÕIN
TEILE ÕPETADA ÜHE
MÄNGU, MILLE LASTE-
KIRJANIK LEWIS
CARROLL MÖTLES
VÄLJA 143 AASTAT
TAGASI ESIMESEL
JÕULUPÜHAL.
SELLE NIMI ON
SÕNAREDEL.

TE PEATE TÄHTI ÜKS-
HAAVAL ASENDADES JÕUDMA
ALGUSSÕNAST LÕPUSÕNANI,
AGA NII, ET KA VAHEPEALSED
SÕNAD OLEKSID TÄHENDUSEGA.
NÄITEKS:

KASS
KASK
KOSK
KOOK
KOOR
KOER

SIIN ON TEILE MÕNED TALVISED
SÕNAREDELID. MIDA VÄHEM VAHE-
PEALSEID SÕNU TE ALGUSSÕNAST
LÕPUSÕNANI JÕUDMISEKS KASUTATE,
SEDA PAREM. HEAD NUPUTAMIST!

SALL

KÜLM

SULA

SÜLT

TALI

SAAN

KELK

SUSS

KINK

HANG

DOKTOR TINDIPLEKI TÖÖTUBA

Priit Põhjala / Ulla Saar

SÕNAREDEL

„Mida see tähendab, kui elevant
uisutab järvel?”

„Et talv on käes.”

„MIS VAHET ON
PIPARKOOKIDEL JA
KUMMIKUTEL?”

„EI TEA.”

„NO KUI SA SEDA EI TEA,
SIIS SIND EI SAA KÜLL SAATA
POODI PIPARKOIKE TOOMA!”

„Lõpuks ometi on inimkond õppinud
ilma kontrollima!”

„Kuidas nii?”

„Väga lihtne! Kui võtad vihmavarju kaasa,
siis ei saja. Kui pesed auto puhtaks, hakkab
kohe sadama. Kui ostad sügisel suusad
või kelgu, pole talvel lund. Kui vahetad
autorehvid talviste vastu, siis jäädk
pakast ootama.”

▶ ▶ ▶

Kaks jänest trehvasid metsateel.

„Miks sul porgandid kõrvas on?”

„Mida?”

„Miks sul porgandid kõrvas on?”

„Ma ei kuule sind, mul on porgandid
kõrvas.”

Väike Juku küsib suvel isalt:
„Mis asi see talv on?”
„Vaata sügavkülma!”

ÜKS LUMEMEMM LOEB
TEISELE TELEKAVA ETTE.
„ÕHTUL ON FILMID „KÕRBE
ÄÄRETUD VÄLJAD”,
„TULIKUUM TUNNE“ ...
„APPI, AINULT ÕUDUSFILME
NÄITAVAD!”

„Mida lapsed detsembris kõige
rohkem mängivad?”
„Häid lapsi.”

▶ ▶ ▶

Õpetaja küsib lastelt: „Kelleks te
saada tahate?”
Lapsed vastavad, et lauljateks,
arstideks, tantsijateks, aga
Juku ütleb: „Jõuluvanaks!”
„Miks nii?” hakkavad kõik pärima.
„Teed paar nädalat tööd ja terve
aasta on vaba!”

TORMAKAD JÕULUD

Kui Põhjanabal saavad päkapikud sõita põhjapõtrade veetava saaniga, siis Venezuela pealinnas Caracases, kus detsembris on soojakraade üle +20 °C, sõidavad päkapikud rulluisukudega. Tegelikult on need küll linnakodanikud, kes on end puna-valgetesse jõulukostüümidesse riietanud ja sõidavad kolonnina mööda linnatänavaid. Kombeks on, et eelneval õhtul seovad lapsed varba külge nööri, mille teise otsa jätavad aknast välja rippuma – hommikul sikutavad mööduvad rulluisutajad sellest nööri, et lapsi äratada.

PIKK PUNASTE SOKKIDE RIVI

Maailmarekordeid püütakse ka sellisel alal nagu kõige rohkem sokke pesunööri. Guinnessi rekordit hoidis 2014. aastani enda käes Sir Peter Blake Trust Wellingtonis (Uus-Meremaa). Nad riputasid 3,2-kilomeetrisele pesunööri 30 000 punast sokki. Ainult punast värvi sokke panid nad kuivama selle pärast, et purjetaja söör Peter Blake arvas, et võistlustel punaste sokkide kandmine toob õnne. Kui Blake teismelisena Auklandi regatilt võitjana välja tuli, olid punased sokid jalgas nii temal endal kui ka tema meeskonna toetajatel.

VAHVLIILEGO

Waffle Wow, vimkadega söögiriistade firma Connecticutis (USA) muutis vahvliküpsetamise masina mänguklotside masinaks. Ühe suure vahvli asemel küpsetab see riist mitu pisikest ehituskloti, millest annab ehitada vahvaid vahvliskulptuure. Vahvli maitset masin muidugi ei moonda, nii et, kes raatsib, võib oma uhke ehitise kohe ka nahka pista.

PEAAEGU NAGU KANA

Ameerika kiirtoidukett Jack in the Box annab klientidele kaasa näomaski, mis lõhnavad kana järele nagu nende pakutav toit „Unchicken Sandwich” (Kanata võileib). See toit koosneb vaid taimsetest komponentidest, mis kokkupandult maitsevad nagu kanaliha.

HEA LAPSE KLUBI

Novembris pidasime
Hea Lapse klubitundi
Laulasmaa kooli
Klooga koolimajas.
Kohal olid kolmanda ja
neljanda klassi lapsed.

Tutvustime uue ajakirja-
numbriga ja jagasime
lugemissoovitusi. Kloo-
ga Kooli lapsed olid
lugenud uusi raamatuid
ja kiitsid neid. Kui jutud räägitud,
asusime tegutsema. Rääkisime
juhtumitest, mis kellelgi on ette
tulnud ja panime kõigepealt kolm
pähe tulevat juhtumit kirja. Siis
aga hakkasime fantaseerima ja
mõtlesime välja kolm uut juh-
tumit, mida tegelikult juhtunud
ei ole. Ja siis läks fantaasia juba
täitsa piirituks, tuli välja mõelda
kolm juhtumit, mida pole päri-
selt juhtunud ja mida ka ei saa
juhtuda. Siia alla kuulusid kõik
nähtamatuks muutumised ja läbi
seinte minemised.

Kui mõtted olid kirja pandud,
proovis iga laps koostada nende
põhjal luuletust või juttu. Tulid
lõbusad ja eripalgelised tekstid!
Aitäh lastele ja õpetajatele!

Kui soovid
klubiga liituda,
võta ühendust
klubi@healaps.ee

Ma sain kassi

Täna ma lihtsalt rääkisin kassikeelt. Siis tuli kassipoeg.
Ma ei teadnud, kes ta ema on! Nii et ma võtsin ta koju.
Ema lubas mul kassi endale jätta! Nii ma sain kassi!

Emiliana

Musta koera sain ma
ja siis sain ma kassi ka.
Aafrikasse läksin rattaga
ja kohtusin gorillaga.

Madli-Melani

Minu kõik loomaaeda

Ma olen Tallinna loomaaias. Ma läksin puu otsa,
aga kukkusin puu otsast. Mul on võimed, aga ma
avastasin, et mu võluvõimed ei tööta ja mul on
öökull, kes tuli appi. Aga ei olnudki vaja öökulli abi,
mulle kasvasid väiksed tiivad.

Rubi Mary

Imelik koolipäev

Hommikul läksin kooli ja lugesin seal raamatut.
Kui ma aknast välja vaatasin, nägin keravälku.
Siis ma jooksin koolist ära ja läksin lennukiga
Aafrikasse. Kui ma Aafrikas olin, olin nähtamatu.
Lõpuks lendasin kooli tagasi, sest kell helises.

Kristofer-Kevin

Veider hambaarst

Käisin hambaarsti juures ja hambaarst
haihtus öhku. Siis muutus ta jälle nähtavaks, võttis minu
tuhandeeurose kella ja tegi selle katki. Siis hambaarst vilistas
ja diivan tuli tema juurde ja lendas koos hambaarstiga ära.
Mina hüüdsin: „Kes mu kella ära parandab?!”
Kuid hambaarst oli liiga kaugel nõidade koolis.

Hedy-Mai

AUhinna- SADU

Ave Ann Avalaid

Anastassia Derbneva

Maailma Laste
Haikukonkurss 2019–2020

Ahoi, sõbrad ja sugulased!

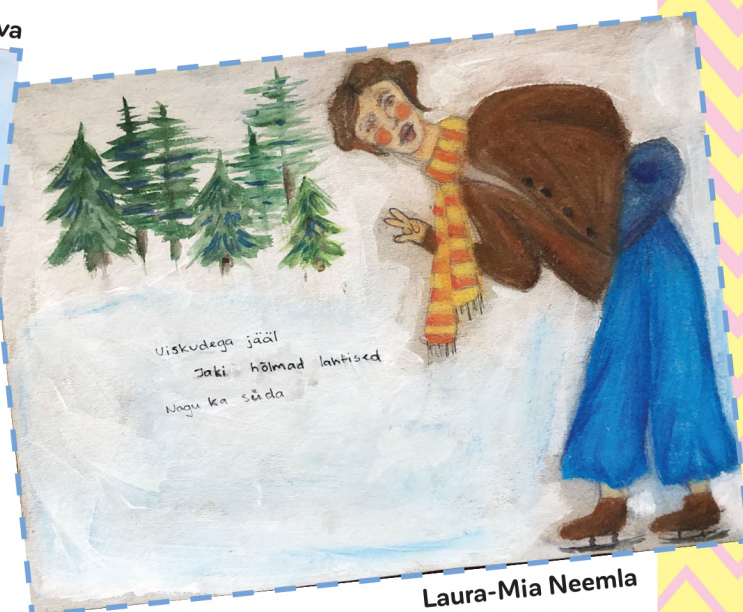
Ongi aasta lõpp kätte jõudnud! Küll see 2020 oli üks kummaline eksemplar, nagu olete ehk isegi märganud. Nii ettearvamatult ja ootamatust täis. Aga kindlamast kindel on see, et nagu ikka kuulutame meie välja oma võistluste auhinnavõitjad. Ristsõna lahendamise auhinnaraamatu omanikeks saavad **Martin Schalanski, Erika-Celeste Haavam, Ken Markus Kuristik** ja **Heleri Savi**. Eripreemia saab **Ruila kooli 3. klass**, kellele saadame vahva õuemängu! Ei juhtu just iga päev, et meie postkasti potsatab paberkirjade virn tervelt klassilt. Aitäh kirjutamast! Viktoriini lahendamise eest võitsid preemia **Sofia Saar** ja **Uku Arne Arendi**.

Lembitu mõistatuse vastuse saatmise eest saab auhinna **Kertu Karba**. Ajakirja kunstirubriigis olnud salakirja lahendas ja raamatu „Muki ja Miisu ajaaugus” võitis **Sander Sild**.

Plakatikonkursile saadeti plakateid, mis tehtud nii käsitsi kui arvutis. Parimateks valiti **Marianna Järve** „Ilm” ja **Melinda Antoni** „Päikese-süsteem”. Nemad võitsid Kolme Pörsakese „Avastajate kastid”. Ergutuspreemia saab **Roko Kelder** põhjalike ja põnevate tööde eest! Palju õnne võitjatele! Võtame teiega ühendust!

AITÄH KÕIGILE OSALEJATELE!

Ikka teie
Triibu-Liine
Hea Lapse vapiloom

Laura-Mia Neemla

Joonista seiklusrikas lauamäng!

Detsembris jõuab kinodesse **Jaak Kilmi** seiklusfilm „**Jõulud džunglis**”, mis viib vaatajad eksootilisse vihmametsa. 10-aastased Paula ja Akhim satuvad omapäi rändama, et jõuda jõulušamaani juurde, kes täidaks nende suurimad soovid. Teekonnal satuvad lapsed peadpöörivate seiklustesse ning kohtuvad põnevate tegelastega. Lisaks kõigele tuleb neil vastu astuda kasuahnele ärimhele, kel on džungliga oma plaan.

- * Mõttele ise välja ja pane paberile **seiklusrohke džungliteemaline lauamäng**.
- * Kui oled juba filmi „Jõulud džunglis” näinud, siis võid selle võtta inspiratsiooniks, aga võid seikluse ka täitsa ise valmis mõelda!

Kaader filmist „Jõulud džunglis”.

Režissöör Jaak Kilmi peaosalistega.

Tähelepanu!

- * Saada valmis mäng skaneeritult või kvaliteetse fotona (healaps@healaps.ee) või posti teel (**Hea Laps**, Voorimehe 9, 10146 Tallinn).
- * Lisa mängule oma nimi, aadress, vanus.
- * Mängude saatmise tähtaeg on **31. detsember 2020**.
- * Auhinnad parimatele mängumeistritele: **5 kinopäaset kahele ACME filmi poolt, „Jõulud džunglis” filmi-postrid näitlejate autogrammidega ning raamatud!** Parimad mängud trükitakse ka ajakirjas.
- * Võistlusel osaledes nõustud sellega, et Hea Laps ja ACME film võivad mängu kasutada oma väljaannetes ja sotsiaalmeedias.

Väike mängukoostamise juhend

- * Otsi sobivad vahendid: suur paber, pliiatsid, nupud, tärn.
- * Joonista mängu põhi. Eeskujuks võid võtta näiteks „Tsirkuse” mängu.
- * Kavanda tegevused: edasi-tagasi liikumised, vahelejäämised jms.
- * Viimistle mäng.

Katariina Kilmi (11-aastane) joonistatud lauamäng „Jõulud džunglis”.

9 771406 344067

Uuri filmi kohta lähemalt
acmefilm.ee/filmid/eesti-joulud-dzunglis